

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60603
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXI

Price 15c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Kovo-March 21 d., 1975 m.

Kaina 15c

68

LIŪDNAS BRITŲ ŽVILGSNIS I NATO JĖGAS

P. VIETNAMAS ATIDAVĖ HUE MIESTĄ

Tūkstančiai bėga nuo komunistų

SAIGONAS. — Pietų Vietname vyriausybė vakar įsakė evakuoti istorinį Hue miestą, po Saigono ir Da Nango didžiausią P. Vietname, buvusią imperinio Vietnamo sostinę, dėl kurios 1968 metų Tet ofensyvoje Amerikos mariniai visą mėnesį kovojo ir atsėmė iš komunistų tik praradę 1,000 vyrų žuvusiais ir sužeistais. Prezidentas Thieu savo kalboje žadėjo ginti P. Vietnamo teritoriją, paminėdamas, kad kova vyksta naujose sąlygose, kurios atsirado dėl sumažėjusios karinės paramos.

Šią savaitę Saigono vyriausybė perleido komunistams jau 7 provincijas, iš kurių dešimtys tūkstančių pabėgėlių traukia į pietus ar į rytus. Stebėtojai praneša, kad iš Centrinės Aukštųjų eina į rytus keliai per 50 mylių sudaro žmonių pilnas juostas, kurias kažkas pavadino "ašarų konvojais". Komunistai pabėgėlių ir net pasitraukiančios Saigono kariuomenės nepuola, kas sužadina gandus, kad Saigono valdžia susitarė su Viet Congu. Apskaičiavimai, kiek pabėgėlių paliko namus, neviešoti ir svyruoja tarp 500,000 ir 2 milijonų. Viename kelyje komunistai, stovėdami šalia pabėgėlių pilno kelio, mojavė į jėms savo vėliavoms ir linkėjo "laimingos kelionės". Prie Hue Siaurės Vietnamo tankai naktį apšvietė lempomis kelią, kuriuo į pietus traukė Saigono kariuomenės daliniai.

Gandai Saigone kalba, kad prezidentas Thieu pažadėjo atiduoti komunistams "neapgrinamas sritis", jei tie pažadės neliesi pasitraukiančių kareivių ir civilių. Vyriausybė tuos gandus paneigia. Besitraukiančių kareivių tankai traukia pavejamus vežimus ir stumia nuo kelio sunkvežimius. Civiliai už nemažą atlyginimą gauna vietos kareivių pilnuose sunkvežimiuose ar šarvuotuose. Žmonės skundžiasi, kad jie ne tik paliko, ką turėjo, namuose, bet dar kelyje turi atsivieškinti su daiktais, kuriuos pasiėmė, už pavėžėjimą.

P. Vietnamo vicepremjeras Phan Quang Dan apeliavo Filipinuose į prezidentą Marcos, kad tas suorganizuotų su komunistais karo paliaubas. Washingtono P. Vietnamo ambasadorius Tran Kim Phuong pasakė, kad neaiškumas, ar Amerika duos P. Vietnamui paramą, privertė Saigono keisti karinius planus ir atiduoti komunistams provincijas. Amerikos senatė sen. Mathias ir Stevenson pasiūlė vakar rezoluciją, kuri nutrauktų P. Vietnamui karinę paramą nuo birželio 30 d. Prezidentui leidžiama atidėti paramos sustabdymą keturiems mėn., jei tas padėtų išspręsti tą konfliktą taikiomis priemonėmis.

Vyriausybė apskaičiavo, kad P. Vietnamui reikia per metus nuo 1 bil. iki 1.4 bil. dol. karinės paramos, kitu atveju Pietų Vietnamas neatsilaikys ir turės pasiduoti.

WASHINGTONAS. — Geležinkelių tarnautojų unija ragina savo narius streikuoti, reikalaujant didesnių atlyginimų, ilgesnių atostogų ir dantų gydymo plano. Unijos balsavimas įvyks ateinančią savaitę, tada streikas prasidėtų balandžio 18.

IS VISO PASAULIO

NEW YORKAS. — Kipro salos turkai atmetė pasiūlymą derėtis Zenevoje su graikais ir pasiūlė deryboms vietą Teherane, Irane. Ši vietovė nepriimtina Jungtinių Tautų sekretoriui Waldheimui, kuris siekia suvesti abi puses prie derybų stalo. Graikų atstovas Glafkos Clerides sutiko pradėti derybas Zenevoje ir priėmė numatytą datą — balandžio 21.

LONDONAS. — Kairiojo britų darbiečių partijos sparno atstovai parlamente pareikalavo, kad vyriausybė išstremtų iš Britanijos 10 Amerikos ambasados narių, kurie priklauso CIA agentūrai. Premjeras Wilsonas pažadėjo tuoj pradėti tyrimą, jei paaiškėtų, kad CIA žvalgybos agentai veikia prisidengę diplomatu tituluais.

BANGKOKAS. — Tailandijos parlamento patvirtino premjero Kukrit Pramoj vyriausybę kai premjeras dar kartą pažadėjo išgabenti visus Amerikos kareivius iš Tailandijos per 12 mėn. Vyriausybė parlamente turi tik 7 balsų daugumą.

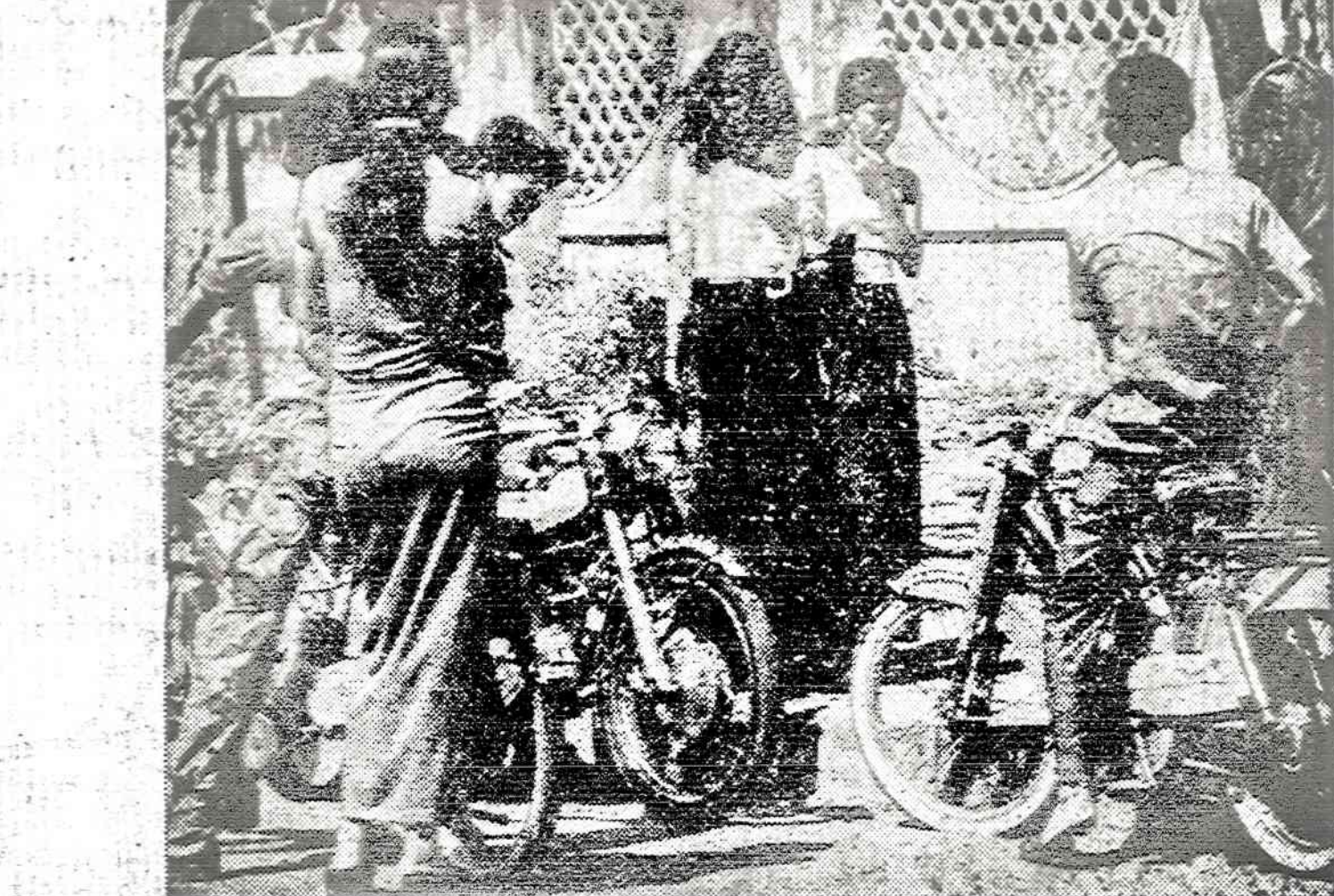
SEOULAS. — Jungtinių Tautų karinė komanda Pietų Korėjoje paskelbė, kad rastas dar vienas komunistų iškastas tunelis po demilitarizuota zona. Vienas tunelis buvo išaiškintas pernai lapkričio 15 d. Komanda pareiškė griežtą protestą Š. Korėjos valdžiai, kuri laužo karo paliaubų sutartį.

BAGDADAS. — Irako valdžia atmetė kurdų pasiūlymą derėtis ir užbaigti konfliktą. Irako prezidentas Ahmed Hassean Bakr pareiškė, kad sukileliams liko tik vienas kelias: priimti Irako paskelbtą amnestiją. Ji reikalauja kurdų padėti ginklus, palikti sukilimo vadą gen. Barzanį ir tikėtis Irako valdžios atleidimo.

Portugalija atidejo rinkimus

LISABONA. — Portugalijos Revoliucinė 24 asmenų taryba paskelbė, kad konstitucinės asamblėjos rinkimai nukeliami iš balandžio 12 į balandžio 25 d. Ta diena yra metinė sukaktis nuo Portugalijos nacionalistų diktatūros nuvertimo ir dabartinės karinės diktatūros pradžios. Prieš metus įvykusio sukilimo planuotojas ir vadas gen. Antonio de Spínola pats jau pabėgo į Braziliją.

Rinkimų kampanija bus pradėta balandžio 2 d. Revoliucinė Taryba pasiūkino, kad rinkimams atidedami dėl sąmyšio, kurį gali sukelti marksizmo simbolių nau-

Nežiūrint karė ir bado Phnom Penho jaunuoliai grupuojasi gatvės kampuose, išdėdžiali rodydami savo motociklus ir savo merginas.

Konferencija nejudą į priekį

BONA. — V. Vokietijos žiniomis, Europos Saugumo konferencijoje daugiausia sunkumu sudaro vadinamosios "pasitikėjimo ugdančios priemonės". Sovietų Sąjunga nenusileidžia dėl karinių manevrų ir kariuomenių judėjimo paskelbimo. Vakarų šalys reikalauja, kad visos valstybės paskelbtų iš anksto apie numatomus manevrus ar dalinių kintojimus. Sovietai siūlo skelbti apie manevrus tik kaimyninėms valstybėms ir tik apie tokius, kurie vyksta 50 kilometrų nuo sienos.

Vakarų šalis tvirtina, kad tokiu atveju Lenkija apie savo kariuomenės judėjimus turėtų skelbti tik Čekoslovakijai, Rytinei Vokietijai ir Sovietų Sąjungai, o manevrai Olandijoje būtų pranešami tik jos kaimynams: Belgijai, Liuksemburgui ir V. Vokietijai. Visų šių pasiūlymų tikslas konferencijoje yra dinti pasitikėjimą tarp Rytų ir Vakarų, o ne tik tarp kaimyninių šalių. Todėl siūloma apie manevrus iš anksto pranešti visoms Saugumo konferencijos dalyvėms.

Daug sunkumų konferencijoje sukeliama "kontaktų" deklaracijų aptarimas. Jau anksčiau buvo susitarta dėl išskirtų šeimų sujungimo, vedybų tarp Rytų ir Vakarų piliečių palengvinimo, pasikeitimo jaunuoliais, turizmo ir pan. dalykų. Sovietai daug kovoja prieš žurnalistų darbo sąlygų palengvinimą, prieš radijo ir televizijos programų pasikeitimą ir skaitiklių apskaitimo planų. Todėl konferencija daugelyje klausimų nedaro pažangos ir abejojama ar bus galima deklaratyviai užbaigti ir paskelbti birželio mėn., kaip siūlo Sovietų Sąjunga.

dojimas. Rinkimuose dalyvauti žada 12 partijų ir daug jų naują "kūjo ir plautuvės" ženklą. Taryba bandys šią netvarką pašalinti, kad tik komunistų partija galėtų naudoti tą simbolį. Taryba jau uždraudė dviem grupėms: trockistams ir maosistams dalyvauti rinkimuose.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

♦ Balfo pirmininkė M. Rudienė vakar išvyko į Washingtoną pasitarti su vyriausybės įstaigomis dėl kelių lietuvių pabėgėlių Vakarų Europoje. Bus vėl keliamas ir Brazilinkų klausimas.

♦ L. Žurnalistų S-gos Čikagos skyriaus valdyba išsiuntė telegramas prezidentui Fordui, keliems kongreso nariams ir Chicago Tribune su padėka už palankumą Lietuvai.

♦ Britanijos ambasada Kambodijoje vakar susidėjo daktus ir žadėjo šį savaitgalį išvažiuoti iš apsupto Phnom Penho.

♦ Rusų aktorė Viktorija Feodorova ketvirtadienį gavo sovietų vizą vykti į Ameriką, kur gyvena jos tėvas: admiralas Tate, 77 m.

♦ Vasario mėn. pragyvenimas Čikagoje pabrango 0.8%.

♦ Senatorius Percy iš Illinois pasiūlė kongresui pakelti alkoholio mokesčius 50% ir padvigubinti mokesčius tabakui. Jis siūlė uždėti naujus mokesčius — 5 centus galionui gazolino.

SEOULAS. — P. Korėjos parlamentas per minutę priėmė naują įstatymą, kuris numato 7 metų kalėjimo bausmes tiems, kurie šmeižia prezidentą ar vyriausybę kalbėdami su užsieniečiais. Opozicijos nariai bandė šio įstatymo priėmimą sutrukdinti, okupuodami posėdžių salę.

WASHINGTONAS. — Phillips Petroleum Co. ir dar penkios mažesnės naftos bendrovės buvo teisme apkaltintos kainų nustatymu 1970 ir 1971 metais. Bendrovės bendru susitarimu kėlė gazolino kainas.

BUENOS AIRES. — Argentinoje policija surado sudegintą sunkvežimį ir jame keturių vyrų sudegintus kūnus, kuriuose rasta ir kulky. Spėjama, kad tie lavonai yra komunistų, kuriuos nužudė Prieškomunistinė Santarvė, kuri dažnai mėgsta nušautus sudeginti, kad būtų sunkiau juos atpažinti.

Fischeris atsisako lošti su Karpovu

BERGENAS. — Olandijoje pasibaigė Tarptautinės Sachmatų Federacijos kongresas, kuris nutarė pasaulio šachmatų čempionato taisykles. Vienu klausimu kongresas nusileido Bobby Fischerio reikalavimui, kad partijų skaičius mače dėl čempiono titulo nebūtų ribojamas ir kad laimėtojų taptų tas, kuris laimės 10 partijų. Ši taisyklė kongreso buvo priimta 37-38 balsais, tačiau antroji Fischerio sąlyga, kad dabartinis čempionas lieka toliau čempionu, jei pasiekiamas mačo 9-9 rezultatas ir čempionas tuo atveju pasidalina mačo piniginių laimikį su iššaukėju. Ši sąlyga kongreso buvo atmetta 35-32 balsais, trims susilaikius.

Kada federacijos vicepirmininkas Florencio Campomanes apie tai telefonu pranešė Bobby Fischeriui, tas pareiškė, kad jis dėl čempiono titulo su Karpovu neloš.

Federacijos pirmininkas Max Euwe pasakė, kad jei Fischeris iki balandžio 1 d. nepakeis nuomonės ir atsisakys lošti, pasaulio čempionu automatiškai taps Anatolijus Karpovas.

Komediantas Dick Gregory jau daug kartų buvo areštuotas už įvairius protestus. Jis jau tapo profesionalus protestuotojas. Neseniai jis buvo suimtas Washingtono, kur protestavo prieš amnestiją Vietnamo karo - dezertyrams, jo manymu, ją amnestija, esanti nepakenkama.

BRITANIJA SUMAŽINS IŠLAIDAS GYNYBOS REIKALAMS 11.2 BIL. DOL.

LONDONAS. — Britanijos darbiečių vyriausybė paskelbė gynybos politikos raportą, kuris liūdnai nušviečia Vakarų valstybių karines jėgas, lyginant jas su Varšuvos pakto jėgomis. Nežiūrint to pesimistiško žvilgsnio, britų vyriausybė nutarė dar sumažinti savo išlaidas gynybos reikalams. Kartu raportas ragina stiprinti Nato karines jėgas. Raporte žadama sutaupti lždui per 10 metų 11.2 bil. dol. Britanija gynybai išleis 4.5% savo visuminio produkto, kas esą daugiau negu kitų Europos valstybių įnašas Nato organizacijoje.

Britų vyriausybė už buvimą rinkoj

LONDONAS. — Britanijos premjeras Wilsonas antradienį paskelbė parlamente vyriausybės nutarimą rekomenduoti britų balsuotojams balsuoti už pasilikimą Europos Bendroje Rinkoje. Ministrų kabinetas nebuvo tuo klausimu vieningas. Iš 23 ministrų septyni reikalavo išėiti iš Rinkos. Jiems nutarta leisti kalbėti už išėjimą, atšaukiant laikinai seną britų vyriausybės tradicinę "kollektivinį atsakomybę". Normaliai vyriausybės daugumai nepritaria ministrai turėtų iš vyriausybės pasitraukti arba priimti daugumos nuomonę ir ją viešai remti.

Opozicija, ypatingai konservatoriai, parlamente sveikino darbiečių vyriausybės apsisprendimą likti Rinkoje. Tačiau liberalų vadas Thorpe ironiškai pašiepė premjerą Wilsoną, kad jis taip dažnai keičia savo pažiūrą į Rinką. Paskutiniuose rinkimuose Wilsonas žadėjo ištaukti Britaniją iš Rinkos ir kritikavo įstojimo į ją sąlygas. Wilsonas liberalų vadui atkrito, kad jam pavyko išsiderėti palankesnes sąlygas ir dėl to jis pasisako už pasilikimą Rinkoje.

Dar neaišku, kaip britų piliečiai balsuos referendumu. Daugelis britų kaltina Rinką už įvairias ekonomines negeroves. Referendumas organizuojamas birželio mėn. viduryje.

Sunkiai serga generolas Bradley

LOS ANGELES. — Vienintelis gyvas Amerikos penkių žvaigždžių generolas Omar Bradley gavo širdies priepuolį ir ligoninėje sunkiai serga, nors nėra suparalyžuotas. Jis jau 82 metų amžiaus. Kiti penkių žvaigždžių generolai JAV Armijoje yra buvę: Dwight Eisenhower, Douglas MacArthur ir George Marshall.

Generolas Bradley 1944 metų birželio mėn. vadovavo Amerikos jėgoms, kurios puolė Normandijos krantus. Vėliau jis buvo Amerikos armijų vadas Vokietijoje. Po karo jis buvo jungtinio kariuomenės štabo viršininkas. Išėjęs į atsargą 1953 metais gen. Bradley tapo Bulovalaikrodžių bendrovės direktoriu tarybos pirmininku.

WASHINGTONAS. — Berlyno opera lankys Ameriką lapkričio mėn. ir pastatys John Kennedy Centre tris operas.

Britanija iki 1979 m. išves savo jėgas iš Maltos, panaikins savo laivyno jėgas Viduržemio jūroje, sumažins kelias britų specialistų komandas Nato grupėje, atsiims aviacijos dalinius iš Malajozijos ir Singapūro, panaikins Indijos vandenynė Gano saloje ir Mauritijs saloje esančius aviacijos ir laivyno komunikacijų atramos taškus.

Britanijos vyriausybės raportas sako, kad Sovietų Sąjunga pasivijo strateginių ginklų srityje Ameriką ir todėl Vakarų atominės jėgos nebesudaro įtikinančio atbaidymo nuo mažesnio laipsnio agresijos. Rusų raketų jėgos turi keturių tipų raketas.

Rusija tapo jūros galybė su nauju, gerai aprūpintu laivynu: kreiseriais ir naikintuvais. Laivynas turi 1,000 lėktuvų ir du statomus lėktuvnešius. Globalinė jūrų jėga turi 320 povandeninių laivų, iš jų 120 yra varomi atominė energija, sakoma britų pareiškime.

Raportas, palygindamas Varšuvos pakto ir Nato jėgas Europoje, konstatuoja: Varšuvos paktas turi penkis tankus kiekvienam dvim Nato tankams, du lėktuvus kiekvienam Vakarų lėktuvui, 20% daugiau kareivių ir net iki 40% daugiau kovos dalinių. Šis sulyginimas neapima sovietų viduje esančios kariuomenės. Ginklų atnaujinimo ir sumoderninimo programa Sovietų Sąjungoje niekad nebuvo greitesnė, kaip per paskutinį penketmetį, sakoma britų raporte. Varšuvos pakto atominis povandeninių laivų statyba yra du kart greitesnė už Nato statybą. Ore sovietai irgi pasivijo Vakarų savo visų paskirčių lėtuvais kaip Mig-25.

Šis raportas ir Britanijos valdžios paskelbimas apie išlaidų gynybai mažinimą sukėlė kritiką Europos sostinėse. Prie tos kritikos prisideda ir neaiški britų laikysena Europos Rinkos atžvilgiu. Parlamente 180 darbo partijos narių, jų tarpe apie 20 buvusių ministrų, ragina išėiti iš rinkos. Vyriausybėje 16 ministrų pasisakė už pasilikimą rinkoje ir 7 pasisakė už išstojimą. Prieš 14 metų Britanija pasirašė, kad ją į Rinką priimtų, Charles de Gaulle du kartą priėmė vetavo. Britanija buvo priimta 1973 m., o dabar ji vėl žada išėiti.

Saulėta, diena 55°, naktį 40°. Saulė teka 6:54, leidžiasi 7:02

Pastabos iš tolo

Kovo 23 d. — Lietuvos nepriklausomybės žlugimo sukaktuvinė diena

tebuosi, kad labai mažai kam prisimenama kovo mėn. 23 d., kaip sukaktuvinės datos, svarba. Labai retai, dabar jau po daugelio metų, ta diena minima ne tik kalbose, bet ir spaudoje: lyg nieko reikšmingesnio tą dieną nebūtų įvykę.

Betgi tikrumoje yra kitaip — ta diena yra istorinė, tą dieną prasidėjo Lietuvos nepriklausomybės žlugimas, dalinė Lietuvos okupacija — 1939 m. kovo mėn. 23 d. nacionalsocialistinės (hitlerinės) Vokietijos (trečiojo Reicho) vyriausybės įsakymu vokiečių kariuomenė užėmė Klaipėdos kraštą, i. e. Vokietija okupavo pačią geriausią, su vieninteliu jūrinu uostu, Lietuvos dalį. Tai istorinis faktas.

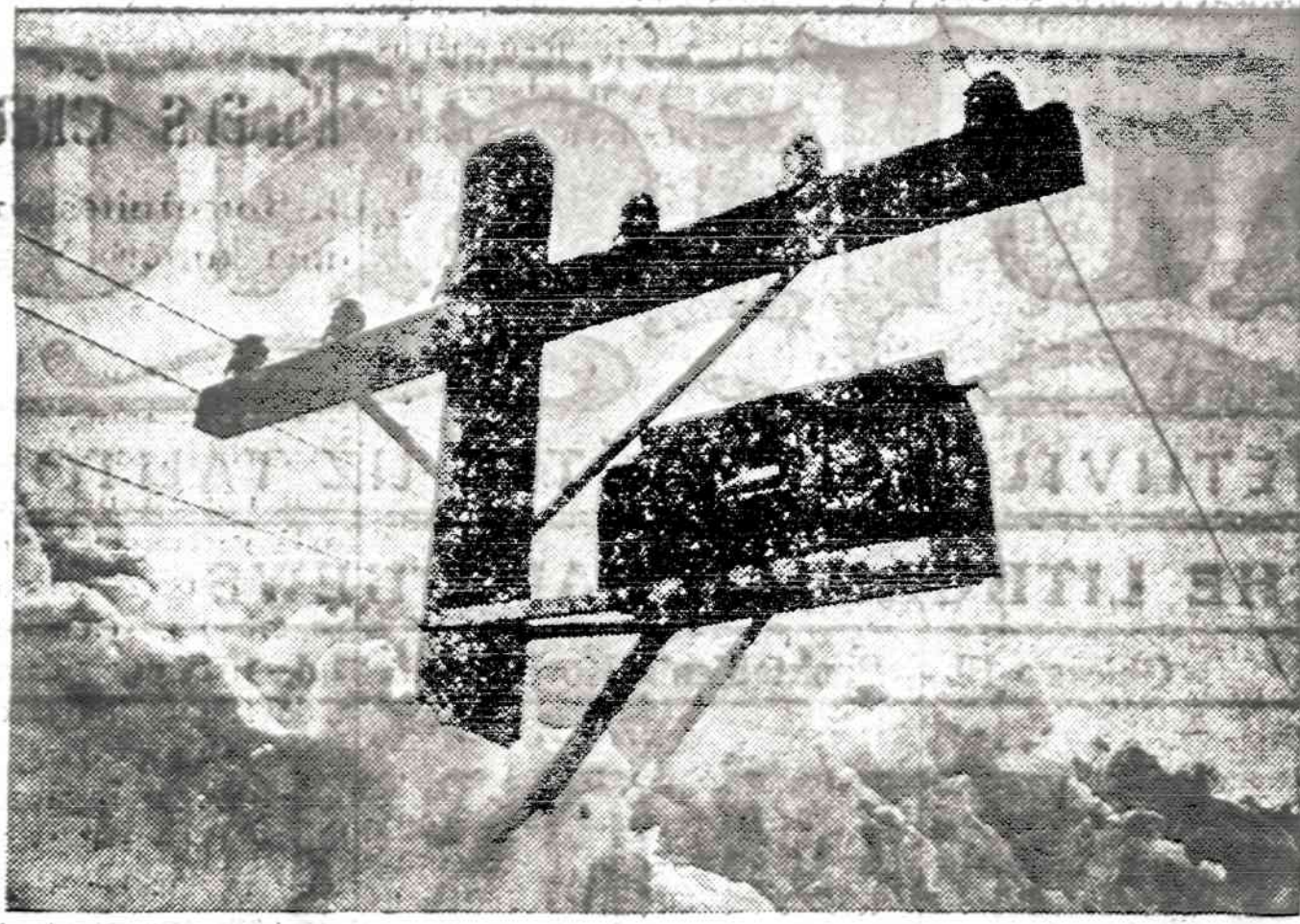
Nuo čia prasidėjo, kad ir palapsniai, visos Lietuvos okupacija: tais pačiais, 1939 m., spalio mėn. 10 d. Sovietų Rusijos primestu Lietuvai "paktu" raudonoji armija įsikūrė Lietuvos strateginėse vietose, o jau sekančių 1940 m. birželio mėn. 17 d. raudonoji armija, turėdama stiprius atramos taškus pačioje Lietuvoje — masinėmis karo jėgomis iš Sovietų Rusijos gilumos peržengė Lietuvos sienas ir okupavo visą Lietuvą.

Ir jau vos sekantį mėnesį, liepos 14 d., raudonosios armijos tankų ir patrankų sesėlyje įvy-

ko politinė komedija (gal tikriau — tragedija) — jau okupuotas Lietuvos "seimas" nutaria Lietuvą prijungti prie Sovietų Sąjungos. Visi žinome kas iš to ir po to pasidarė Lietuvoje ir kur į kokia Lietuva dabar yra.

Taigi — kovo 23 d. yra istorinė diena, Lietuvos nepriklausomybės žlugimo pradžia. Klaipėdos netekimas — kontroversinis istorinis faktas: vokiečiai ir šandien tebetvirtina, kad Lietuva Klaipėdą atidavė Vokietijai laisvu susitarimu, visai nespaudžiama ir negrasinama, mes gi iš savo pusės skelbiame, kad Klaipėda buvo, kad ir netiesioginiai, jėga atimta — okupuota, nuo Lietuvos atplėšta.

Mūsų tezės tikrumo įrodymas — istorikų ir politikų reikalas. Betgi tame manau labai Lietuvos reikalui pasitarnavo vienas jaunesnės kartos klaipėdiškių lietuvių — Martynas Gelžinis, visai neseniai "Naujienose" net per 34 numerius (1974 m. rugsėjo mėn. 5 d. — spalio mėn. 14 d.) paskelbęs nepaprastai kruopščiai surinktą mokslinę — istorinę medžiagą iš įvairių, savų ir svetimų — lietuviškų, vokiškų ir kt., šaltinių, visiškai nedviprasmiškai įrodančią, kad Klaipėda nebuvo atiduota bet buvo nuo Lietuvos atimta — atplėšta. Tas daug nusipelnęs klaipėdiš-

Ukininkas Harold Matzke iš Monroe, Mich., neįkėlė savo laiško dėžės į aukštą telefono stulpą, bet sumažino stulpą ir nufotografavo jį šaltą žiemą dieną.

kis lietuvis patriotas (nežinau, kuris titulas būtų jam tikresnis: tik mokslininko ar istoriko, betgi esmėje agu galima sutalpinti betkuriame viename iš jų).

Martynas Gelžinis ir varda (antrašte) tam monumentaliam darbui, paskelbtam "Naujienose" pasirinko tokį labai atitinkantį pačiam faktui: "Kas atplėšė Klaipėdą nuo Lietuvos". (Būtų patį laikas pagalvoti apie M. Gelžinio straipsnių — darbų surinkimą ir išleidimą viename leidinyje, apie ką aš turėsiu progos pakalbėti neūžilgo vėl "Naujienose"). Taip — Klaipėda buvo nuo Lietuvos atplėšta.

Pergyvenęs tą tragišką mūsų istorinį faktą iki jo smulkmenų ir galo, dar ir dabar gerai prisimenu Klaipėdos vokiečių labai aršų "oficiozų" Memeler-Dampfboot", kuris vos kelioms dienoms praėjus nuo Klaipėdos krašto "prisiglaudimo" prie Vokietijos (anot to laikraščio), įsidėjo labai aštrų vedamąjį, nepaprastai niekinantį tuolaikinį Amerikos prezidentą Roosevelta, kuris, ryšium su Klaipėdos krašto atplėsimu nuo Lietuvos, padarė oficialų pareiškimą, tą Vokietijos žygi pavadinamas "Klaipėdos krašto aneksija", taigi kas neraiškia nei atidavimą, nei grąžinimą, nei joki geros valios susitarimą.

Prezidentas Rooseveltas tame straipsnyje buvo visu nacional-socialistisku įtūžimu puolamas, ypač dėl panaudojimo žodžio "aneksija". Ir ne tik prezidentas Rooseveltas tada, prieš '36 metus, bet žiūriu ir dabar, net tokiam monumentaliam veikalui kaip kad Londone tik prieš kelis mėnesius baigus išleisti "History of The Second World War" — jo kronologijoje net riebesniu šriftu, atspausdinta: "March 22: Germans annex Memel: Lithuanians forced to sign treaty". Sveikinu M. Gelžinį — jis lygiai tą patį įrodė savo veikalui "Kas atplėšė Klaipėdą nuo Lietuvos", tur būt, (taip spėju) neturėdamas jokio ryšio su to londoniško veikalo autoriais. Yra daugiau istorinės ir vėlesnės medžiagos. Amerikos rašytojas — istorikas Robert Payne savo 1973 m. išleistoje knygoje "The Life and Death of Adolf Hitler" ("nationwide bestseller") apie Klaipėdą taip rašo: "Memel, in Lithuania, was once one of the great fortress cities of the Teutonic Knights. Now he (Hitler, V. B.) demanded that the Lithuanian Government formally surrender it, threatening terrible reprisals if the demand was not met". Taigi — Hats off! prieš M. Gelžinį, kuris iš savo pusės įrodė, koks buvo daromas spaudimas — "įsprievartavimas" — į Lietuvos vyriausybę "grąžinti" Klaipėdą Vokietijai, visai teisingai tą Vokietijos žygi pavadinamas jėgos ir prievartos veiksmu, Klaipėdos atplėsimu.

Matau ir šiandien tą siaubo dieną — 1939 m. kovo mėn. 23 d. — giedros padangės, bet šaltą pavasario rytą, kaip einant tarnybon į gubernatūrų miestą gatvėse jau bangavo hitlerinų vėliavų jūra, aukštai virš miesto skrande vokiečių kariškiek-

SIMO KUDIRKOS ŠEIMAI \$9,162.59

Š. m. kovo 13 d. Dr. G. Balukas, Simo Kudirkos šeimai aukų rinkimo pirmininkas, pasiuntė Simui Kudirkai čekį \$9,162.59 suma.

Zemiau skelbiama aukų rinkimo komisijos apyskaita.

Simo Kudirkos šeimai aukų rinkimo komisija: pirm. Dr. K. Gediminas Balukas ir nariai Antanas Reklaitis, Kazys Kasakaitis ir Jolanda Kerelienė susirinkusi 1975 m. kovo mėn. 13 d. Lietuvių Fondo būstinėje, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629 sudarė šią aukų rinkimo APYSKAITĄ

- 1) Pajamos: 1) 1974 m. lapkričio 16 d. surinkta vokais Midway aerodrome ir lapkričio mėn. 17 d. Marijos Aukšt. Mokykloje \$7,943.00
- 2) Gauta 1974 m. lapkričio 17 d. Marijos Aukšt. mokykloje už įėjimą Simą Kudirką pagerbti 3,918.00.

tuvai, gatvėse siautė panika kai iš miesto besistengia pabėgti žydai (ypačiai) ir lietuviai išgrobstė (mokedami milžiniškas sumas — žydai pavz. mokedo už taksį, kad nuvežtų iš Klaipėdos į Kretingą, net 500 litų, kai šiaip jau tokia kelionė kainuodavo vos apie 20 litų) ne tik taksistų automobilius, bet ir sunkvežimius, nekaltant jau apie perpldytus traukinius, einančius Kretingos ar Tauragės kryptimi.

Tą dieną, kovo 23, tai dar buvo įmanoma, bet jau kovo 24 d. kai sienos apsaugą perėmė Gestapo tarnyba — pabėgti buvo labai rizikinga ir kas Klaipėdoje liko — tai ir liko: iki kol veliau jau su vokiečių įstaugu leidimu išvažiuoti ir Lietuvos viza Lietuvon įvažiuoti galėjo Lietuvos patekti, kad pabėgus nuo fudojo košmaro — vos maždaug už metų patekti į raudonąjį marą.

Kiek pergyvenau, mačiau ir girdėjau — kovo mėn. 23 d. man yra istorinė diena, nes Klaipėdos atplėsimu nuo Lietuvos prasidėjo visos Lietuvos nepriklausomybės žlugimas.

Robert Payne Klaipėdos įvykiams (1939 m.) pridūoda karinio tono, pastebėdamas, kad karo "Deutschland" (karo laivas kuriuo Hitleris vyko Klaipėdon) pasiekė Klaipėdą — pasidavimas ("surrender") buvo įvykdytas. Tikrai, kad buvo "surrender", nes ir paskutinis to "surrender" žodis buvo pasakytas kariškių.

Kovo 23 d. 10 val. ryto gubernatūron atvyko vokiečių karinės įgulos atstovas, armijos majoras Scholtz, kurio fon laukė iš Klaipėdos jau pasitraukusio mūsų 6-to pėst. pulko, sudariusio iki tol Klaipėdos — įgulą, atstovas kapitonas Buragas. Tuodu kariškiai pasikeitė trumpomis priėmimas, kiek liete karinę jėgą, buvo baigtas. To paskutinio "surrender" akto liudininku teko būti man, nes tam akčiu buvau paskirtas vertėju.

Nuo čia prasidėjo naujas Klaipėdos istorijos lapas.

Kudirką ir jo šeimą \$5.50.
7) Už helikopterį, pervežant Simą Kudirką ir jo šeimą iš O'Hare aerodromo į Midway aerodromą 252.00.
8) Už lėktuvo bilietus S. Kudirkos šeimai ir Gr. Paeglienei iš New Yorko į Chicago 428.21.
9) Gražinta Amer. Liet. Tarybai už S. Kudirkos šeimos 4 lėktuvo bilietus iš Chicago į New Yorką 285.48.
10) Už Mikrofilmas ir spaudai vašes 86.00.
11) už autobusus atvežant Chicago Aukšt. Lituanistinės mokyklos mokinius į Midway aerodromą 120.00.
12) Gražinta Faustui Stroliai už pasamdymą savo vieton vargonininką St. Catherine bažnyčioje (F. Strolia turėjo dalyvauti su Jaunimo choru S. Kudirkos sutikime) 25.00.

Pajamos \$12,316.75
Išlaidos \$3,354.16
Saldo \$9,162.59
Pinigai laikomi Chicago Savings & Loan Association Simo Kudirkos Bendro Komiteto sąskaitoje Nr. 69971-8.
Pastaiba: Visos išlaidos, kurių buvo \$3,354.16, nurašytos nuo gautų pajamų už įėjimą į Marijos aukšt. mokyklos salę Simą Kudirką pagerbti \$3,918.00 sumoje. Likutis \$63.84 įneštas į banką Bendrojo Komiteto sąskaiton.
Gediminas Balukas Komisijos Pirmininkas
Nariai: Antanas Reklaitis, Kazys Kasakaitis, Jolanda Kerelienė

SKAITYK IR KITAM PATARK SKAITYTI "NAUJENAS"

Prof. Vaeclavo Biržiškos
SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA
Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 puslapiai. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.00, o kietuose viršeliuose už \$6.00.
Abi knygas gausite, jei pinigų pasiūsite tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

J. AUGUSTAITIS
ANTANAS SMETONA IR JO VEILKLA
154 psl. knyga. Kaina \$3.00
Nei vienas žmogus, noris pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaitis paraštos studijos. Ši knyga būna kiekvienam, norinčiam pažinti ne tik Lietuvos praeitį, Lietuvoje gyvenusių ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantį žmogus tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir išsiliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.
J. Augustaitis knyga galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užželti "Naujienas", tai prašomas persiųsti \$2.50 čeki arba Money Order, pridėdant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608
Gavę pinigų, tuojau knyga pasiusime.

DIAMOND HEAD RESTORANAS IR SVETAINE
3321 W. COLUMBUS. TEL. 925-1678
Specialiai sekmadieniams šeimyniniai pietūs tik \$4.75.
Lietuviškos dešros — Sirtoln jautiena — Kepta vištiena.
Sriuba — daržovės — bulvių košė — rūgštūs kopūstai — marinata: — desertas — kava — arbata — pienas.
Vaikams iki 12 m. tik \$2.50. Kugelis 60 c. ektra.
Aplankykite mūsų romėniškos aplinkos restoraną ir barą.
Sav. RICARDAS SHLAUSTAS

Nuo 1914 metu
Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų bankolui reikalus visos mūsų apylinkės Dekojame Jums už mums parodyta pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.
Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.
Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4046 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 254-4478

5 1/4 % Passbook Savings. All accounts compounded daily — paid quarterly.

7 1/2 % 4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000).

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly!
5 1/4 % EARN UP TO 7 1/2 %
Paid and Compounded Quarterly

see us for **HOME financing.** AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747
HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

It's a question of maturity.

A lot of people don't buy U.S. Savings Bonds because they think it takes them 10 years to mature. Take another look. The old green Bond ain't what it used to be. Now Bonds mature in less than 6 years.

That's one reason Bonds are so popular nowadays. They're simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

U.S. Savings Bonds. Maturity at 5 years, 10 months. If you don't want to use that money right away, there's a 10-year extension privilege. Either way, you'll find that Bonds mature at just the right age for you.

Take stock in America.

Bonds mature in less than six years. Now U.S. Bonds pay 5 1/4% interest when held to maturity of 5 years. 10 months. If you don't need the money right away, you can extend the maturity to 10 years. U.S. Savings Bonds are simple to buy, and one of the surest ways to build a nest egg for something (or someone) special.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

VASARIO 16-JI GARY MIESTE, IND., IR VYSKUPAS ANTANAS DEKSNYS

(Tęsinys)

Mūsų kenčiantieji rusų kalėjimuose, sunkių darbų lageruose ir Sibire įstengė susirasti intelektualų draugų, kurie dabar užfaria lietuvius ir kelia viešai Lietuvos laisvės klausimą, kaip pavyzdžiui kardinolas Josef Slippy, Dimitri Paninas, Aleksej Sacharovas, kuris jau 1971 m. parašė savo garsųjį Memorandumą ir pasijuntė pačiam Brežnevui į Maskvą. Tame memorandume Sacharovas reikalauja išleisti papildomą įstatymą, kad būtų leista prijungti prie Rusijos etniškai skirtingoms respublikoms laisvai išstoti iš Sovietų Sąjungos narių tarpo, kaip tai numato ir patį komunistų konstitucija. Kitas rusų intelektualas Sergej Kovalev drąsiai kovoja dėl žmogaus teisių pripažinimo, dėl sąžinės ir žodžio laisvės. Nobelio laureatas Solženicynas taip pat gina savo knygoje lietuvių tautos troškimus ir kartu visų žmonių dvasines ir moralines vertybes.

Jei tokiuose bado ir šaltio sukaustytuose lageruose gyvena lietuviai susiranda draugų, tai tuo lengviau yra laisvėje gyvenantiems lietuviams atrasti visame pasaulyje gerų draugų ir įtakingų Lietuvos bylos gynėjų. Ieškant, visuomenėje atsiras, tik reikia daugiau triūso ir daugiau pinigų.

Didysis žemaičių vyskupas Motiejus Valančius nesigalėjo nei savo pinigų, nei darbo, nei arešto, nei trėmimų — ir visą savo amžių atkliai kovojo su caro valdžia dėl lietuviškos spaudos atgavimo, dėl karčiamų plėtotės, dėl katalikų tikėjimo išlaikymo, dėl parapijinių mokyklų uždarymo. Jis tvirtai tikėjo, kad per spausdintą lietuvišką raštą be raštis ir užguitas kaimietis prisikels iš tamsos ir skurdo ir susilauks geresnio ir teisingesnio gyvenimo.

Valančius, Daukantas, Donekaitis, Basanavičius, Kudirka ir daugelis kitų kovojo su caro administracija, tvirtai tikėdami į Lietuvos laisvę, bet jie mirė tos

laisvės nesulaukę. Tik vienas Basanavičius jos susilaukė. Bet jį pradėta laisvimo darba parėmė jaunesnė karta, jau baigusi aukštąjį universiteto mokslą, kaip Basanavičius, Maironis, Vaižgantas, Staugaitis, Stulginskis, Smetona, Bizauskas, Šaulys, ir daug, daug kitų intelektualų, kurie savo drąsa ir apskriū pro tu prikėlė Lietuvą iš kapų ir ją pastatė ant tvirtų nepriklausomybės pamatų. Jų ryžtas ir viltis atnešė tokią brangią kiekvienam žmogui laisvę.

Todėl ir dabar reikia gyventi su viltimi ir su tvirtu tikėjimu į Lietuvos prisikėlimą. Kol lietuviai savame krašte ir kol lietuviai gyvena laisvajame pasaulyje nenuleis rankų ir kol neatsisakys visų sutartinės kovos, tol bus stipri viltis, kad Lietuva bus laisva ir nepriklausoma!

Taip baigė vyskupas savo turiningą kalbą, kurią klausytojai palydėjo ilgais ir karštais plojimai.

Po to sekė meninė dalis, kurią išpildė iš Chicagos atvykęs Vyčių choras, diriguojamas Faustro Stroliaus, ir lituanistinės mokyklos šokėjų grupė. Gimnaziją bebaigianti Linda Ruzgaitė savo gera lietuviška dikcija padeklamavo Bern. Brazdžionio ei-

lėzaštį „Tremtinys“. Šokėjų grupė pašoko mikita, piemenėlius ir gyvatarį. Vyčių choras padainavo tautines liudies dainas: „Mes čia šoksim ir dainuosim“ (J. Stroliaus), „Oi toli, toli“ (St. Gailevičiaus), „Saulėle puslėdo ir saulėle raudona“ (abi St. Simkaus), „Mergužėle, lelijėle“ (J. Bendoriaus), „Augo sode klevelis“ (J. Karoso) ir „Pasilik sveika“ (J. Jonušo). Choras, deklamuojoja, šokėjai ir jų mokytoja K. Pečkaitienė susilaukė karštų plojimų.

Buvo priimta lietuvių rezoliucija Amerikos vyriausybei ir kongresui, kurią Ray Madden nusivėžė į Washingtoną ir įteikė kongresui ir dar ją atspausdino „Congressional Record“. Aukų buvo surinkta 700 dol.

Visos iškilmės, tiek bažnyčioje ir tiek salėje, buvo 50 kanalo televizijos stoties nufilmuotos, o pačią filmą padovanos parapijos žiniai. Tai pirmas Amerikoje toks įvykis, kada tokia maža šv. Kazimiero parapija susilaukė iš amerikiečių televizijos stoties įvertinimo mūsų kultūriniam ir net politiniam parengimams. Tai didelė garbė ir visų lietuvių padėka parapijos klebonui kun. Ign. Urbonui.

East Chicagos lietuvių mėske-riotojų draugija per savo pirmąją p. Pečiulį pranešė, kad ji prisidės pinigine auka prie televizijos išlaidų. Bravo! mėske-riotojai! Linkiu daug žuvis pagauti!

Reikia dar paminėti, kad East Chicagos ir visos Lake apskrities lietuviai vasario 16 d. minėję pradėjo šeštadienio rytą, vasario 15 d. Hammondo radijo stoties komentatorius Irvin Lewis 8 v. ryto gana plačiai apibūdino vasario šešioliktosios reikšmę ir linkėjo Lietuvai susilaukti laisvės rytojaus. Po savo įžanginės kalbos jis pradėjo pasikalbėjimą su p. Jonu Pečiuliu ir su dviem tautiniais rūbais pasipuošusiomis jaunomis studentėmis: su Rasa Domerkaite ir su Aušra Aukštuolyte. Pasikalbėjimas užsitęsė pusę valandos, kurios išlaidas apmokėjo pats p. Irvin Lewis. Pabaigai jis dar pridėjo, kad čia kalbėjo lietuvių žydų tėvų sūnus, Irvin Lewis.

Po to visi suvažiavo prie East Chicagos rotušės ir iškėlė Lietuvos vėliavą, dalyvaudant Gary miesto Vytauto Posto legionieriams. Prie vėliavos asistavo vėl tos pačios studentės. Kalbą pasakė Alto pirmininkas p. Vinkas ir miesto meras Patrick. Buvo atvykęs ir East Chicagos ugniagesių vadas; taip pat dalyvavo beveik visi East Chicago lietuviai ir daug jaunimo, jų tarpe net dvi mažos mergytės, kurias atsidėdė jų mamytė ponis Linda Bublytė Kazragienė, nebijodama šalto vėjo. Po vėliavos ceremonijų visi susirinko į gerą restoraną susišilti ir papusryčiauti. Čia buvo dar plačiau išsikalbėta Lietuvos laisvimo reikalais.

Sekmadienio rytą 10:30 val. įvyko East Chicagos lietuvių parapijos bažnyčioje iškilmingos pamaldos, kurias atnašavo kun. Jakulevičius ir pasakė turiningą pamokslą. Vėliavos į bažnyčią įnešė jaunuoliai Julius Valeika ir Vytautas Degutis, asistuojant Rasai Domerkaitei ir Laimai Degutytei. Parapijos choras, kurį veda muzikas Giedraitis, gražiai sugiedojo giesmes, jų tarpe ir Maldą už Tėvynę. Misioms pasibaigus, visi giedojo Lietuvos himną.

Taip lietuviai, gyvena Gary mieste ir toliau, ir lietuviai, gyvena East Chicagoje ir užmiestyje, sutartinai atšventė Vasario 16-sios šventę.

(Pabaiga)

NESEKMES AMERIKOJE

— Išivaizduokite mano nesėkmes, — guodėsi naujasis ateivis. — Kai aš atidariau batams raiščių biznį, tai atėjo moda batų raiščių. O kai išmokau gerai apmokamą kirpėjo amatą, tai atsirado hipiai ir juos pasekė visas jaunimas...

Kas čia dabar darosi?

B. Kemežaitis rašinio vertinimas. Prof. H. Schelsky apie kultūrinę revoliuciją. Mūsų kultūrininkai siekia politinės revoliucijos

Birutė Kemežaitė savo studijiniame straipsnyje „Tautos sąvaidybės puoselėtojai“, atspausdintame Naujienų 60-64 nr., nurodė gerąjais save laikancius niekadėjus, besirausinėjančius po mūsų gyvenimo pamatais ir apie piktagius kultūrinuose šildadaruose. Aišku, kad juos naikinant ar ravėjant, kartais paliečiamos ir užgaunamos gėlės. Tai atsitiko ir Birutei minint solistę ir muzikę Audronę, sėmusią savo meniškumą patyrimus ir vertybes vakarų pasaulio versmėse, betgi nepaklydusiai jų modernizmo labirintuose, gebančiai just ir interpretuoti lietuviškos dainos paskirtį, prasmę bei gėmes. Betgi dėl to Kemežaitės straipsnio vertė ir Simonaitytės garbė ne kiek nesumažėja.

Kartas nuo karto Naujienų kronikoje, tinkamomis progomis, buvo pakartotinai teigiama, kad daugelis lietuvių moterų savo nuojautimui ir atitinkama elgsena amžių bėgyje išlaikė lietuvišbę ir lietuviškumą bei papročius pačiose sunkiausiose sąlygose. Man atrodo, kad viena iš tokių yra B. Kemežaitė, moderni moteris, bet neparadusi sąmonės moderniojo amžiaus kvaituliuose bei pasaulinio masto vaidybėse. Ji studijavo muzikos bei dainos meną, yra rašytoja ir poetė, o pastaruoju savo straipsniu įgavo neeilinės žurnalistės bei publicistės pripažinimą.

B. Kemežaitė pastarajame savo straipsnyje iškelia pasaulinio masto problemą, paliesdama ją tik lietuviško gyvenimo sektoriuose. Apie šiuos dalykus tarptautiniu mastu yra būtina papildyti pilnesnei jos teigimų sampratai ir patikimūmui.

Pereitą kartą šioje skiltyje komentavau Bielefeld universiteto prof. Helmut Schelsky knygas ir raštus apie naujosios kairės bei radikalų dabartinę strategiją ir siekimus. Prof. Schelsky savo studijoje „The New Strategy of Revolution: the ‘Long March’ through the Institutions“ teigia, kad vakarų kraštuose

kultūrinė revoliucija jau prasidėjo, o jos kilmė ir šaknis yra ryvų geradėjais save laikancius niekadėjus, besirausinėjančius po mūsų gyvenimo pamatais ir apie piktagius kultūrinuose šildadaruose. Aišku, kad juos naikinant ar ravėjant, kartais paliečiamos ir užgaunamos gėlės. Tai atsitiko ir Birutei minint solistę ir muzikę Audronę, sėmusią savo meniškumą patyrimus ir vertybes vakarų pasaulio versmėse, betgi nepaklydusiai jų modernizmo labirintuose, gebančiai just ir interpretuoti lietuviškos dainos paskirtį, prasmę bei gėmes. Betgi dėl to Kemežaitės straipsnio vertė ir Simonaitytės garbė ne kiek nesumažėja.

Naujosios kairės bei jų sąjungininkų naujoji strategija — ilgasis žygis per institucijas — turi atskiras bendrojo plano detales ir muzikę Audronę, sėmusią savo meniškumą patyrimus ir vertybes vakarų pasaulio versmėse, betgi nepaklydusiai jų modernizmo labirintuose, gebančiai just ir interpretuoti lietuviškos dainos paskirtį, prasmę bei gėmes. Betgi dėl to Kemežaitės straipsnio vertė ir Simonaitytės garbė ne kiek nesumažėja.

Visų revoliucinių jėgų bei jų įrankių didžiausias dėmesys yra nukreiptas į mokymo ir auklėjimo institucijas nuo pat vaikų darželio iki universitetų ir akademijų, nepamirštant ne suaugusiems kursų su niekinėmis programomis, visur stengiantis sudaryti permainingą norą ir joms palankią viešąją opinią, taip pat nukreipti dėmesį nuo pačių svarbiausių dabarties bei ateities problemų.

Tokiais pat tikslais, pagrįstais geromis intencijomis ir modernųjų laikų keliomis nuo-

taikomis, yra infiltruojama palankiais asmenimis ir per juos išnaudojama spauda, radijas, TV ir pramogų bei meno institucijos. Jei prie to dar pridėti kai kurias religines institucijas bei paširus dvasininkus su palankiomis judėjimui dvasinio bei moralinio gyvenimo interpretacijomis, tai visuose šiuose reiškinuose nesunkiai jau galima įžiūrėti pasaulio kultūrinės revoliucijos gaires, net eigą. Jos pravedimas ir pasisekimas yra pagrįstas ne masių arba daugumos parama, bet simpatijų ir pasekėjų bei įrankių aktyvumu, ypatingai padedant nugalėti žmonių pasipriešinimą arba opoziciją. Tokiu būdu dėl įvairių įvairiausių priežasčių bei dirbtinų idėjų simpatikai tampa aktyviais revoliucionieriais įrankiais visai to nežinodami, net visai nenujaušdami.

Pagal prof. Schelsky šių dienų nuomonės struktūrą arba viešą opinią sudaro popieris, garsai ir vaizdai. Tų dalykų mūsų pasimetę politiniai literatai bei besiveržią į politinį dominavimą visuomenininkai nestokoja, aktyviai dalyvaudami kultūrinės revoliucijos maskaraduose su lietuviškų vaistinkų nurodytomis kaukėmis ir visai be kaukių.

Blogiausia, kad mūsų bendruomeniniai kultūrininkai ir LB vadai nesitenkina kultūrinė revoliucija, o siekia politinės revoliucijos ir dominavimo, šiems tikslams išnaudodami net patriotinę spaudą. Tai yra ryškūs iš Tėviškės žiburių 8 nr. paskelbto, viens kala kits zalatija stiliaus, VI. Ramojaus pasikalbėjimo su PLB pirm. Nainiu.

KNYGOS ANGLŲ KALBA

A VISIT TO SOVIET OCCUPIED LITHUANIA. Čikagietis (ispūdiat) otru puotoje Lietuvoje apsilankius. 101 psl. Kaina \$1.00.

J. Jasminas, A KISS IN THE DARK. Pikantiškų ir intymų nuotykių aprašymai, paimiti iš gyvenimo. Lengvas stilius, gva kalba, gražiai išleista. 150 psl. Kaina \$2.50.

Kristijonas Donaldis, THE SEASONS. Klasikinė poezija „Metal“ poeto Nado Rastenoio vertimas. Gražus leidinys. 127 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT. Istoriniai DLE Vytauto bruožai, paliečiant to laiko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istoriją. 213 psl. Kaina \$3.00. Kietais viršeliais \$4.00.

Dauguma šių knygų yra tinkamos dovanos (vairioms) progoms. Jie ir kitas knygas galima įsigyti atsilankius į Naujienas arba atsiuntus čekį ar pinigų perlaidą.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

Taupykite dabar pas mus

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Firma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškų jūsų užsajomimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuodimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2 %	PER ANNUM:
	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4 %	\$5,000.00 OR MORE
	30 MONTHS MATURITY
6 1/2 %	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Išleista 1923 metais.

Tel. 421-3070

Ištaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiųntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliui, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiųntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608 Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per 6 months, \$8.50 per 3 months.	In other USA localities \$26.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.50 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose:	
metams \$30.00	tris mėnesiams \$18.00
pusiui metų \$18.00	vienam mėnesiui \$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams \$26.00	tris mėnesiams \$16.00
pusiui metų \$16.00	vienam mėnesiui \$3.00
NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.	

Būtina kiekvieno lietuvių pareiga

Kiekvienam Amerikos lietuviui ir tautų laisvės draugui šiandien jau aišku, kad Dr. Kazio Bobelio vadovaujamos delegacijos apsilankymas Baltuosiuose Rūmuose turi didelę politinę reikšmę. Lietuviams labai svarbu patirti, ką JAV prezidentas Fordas pasakė atsilankiusiai pabaltiečių delegacijai, o nelietuviai džiaugiasi tuo faktu, kad dabartiniu metu krašto prezidentas tą delegaciją priėmė. Žinia, kad devynių pabaltiečių delegacija vasario 27 dieną buvo Baltuosiuose Rūmuose, tuoju apskrido visą pasaulį. Amerikos spauda paminėjo apsilankymo faktą, o Pietų Amerikos, Europos, Azijos ir Afrikos spauda gana plačiai tai vizitą komentavo.

Reikia turėti galvoje, kad Amerikos ir Sovietų Sąjungos atstovai veda pasitarimus Europos saugumo klausimais. Reikia neužmiršti, kad Sovietų Sąjungos diplomatai ir jų samdyti agentai jau seniai yra nurašę trijų Pabaltijo valstybių nepriklausomybę ir reikalauja, kad būtų įteisinta Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksija. Sovietų agentai veikia Vienoje, Washingtone ir kiekviename įtakingesniame pasaulio centre. Jie bando kiekvieną klausytoją nuteikti okupantams palankia prasme.

Reikia taip pat neužmiršti, kad Valstybės sekretorius Dr. Henry Kisingeris veda pasitarimus su sovietų valdžios atstovais dėl taikos pasulyje. Svarbiausia dėl vadinamos "detantės" politikos. Žurnalistas Bill Anderson sukėlė nerimą, kai jis paskelbė, kad JAV Valstybės Departamento ir Dr. Kisingerio vadovaujamos Saugumo Tarybos atstovai yra linke, vadinamos "detantės" politikos sąskaiton, pakeisti iki šio meto JAV politiką Pabaltijo tautų klausimu ir pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimą prie Sovietų Sąjungos. Žinome, kad visos iki šio meto buvusios JAV administracijos Pabaltijo kraštų aneksijos nepripažino ir reikalavo, kad sovietų karo jėgos būtų atšauktos iš Pabaltijo, tuo tarpu dabar skleidžiami gandai, kad Dr. Kisingeris sutinkąs padaryti Sovietų Sąjungai dar vieną nuolaidą — pripažinti aneksiją. Nei sekretorius Kisingeris, nei bet kuris kitas aukštas Valstybės Departamento pareigūnas politikos pakaitų nepaskelbė, bet žurnalistas Anderson patyrė, kad atsakingi saugumo pareigūnai buvo priešingi prezidento Fordo nutarimui, priimti tokia delegacija.

Po smūgio, kurio nesitikėjome (2)

VEIKSNIŲ PROTESTAI

P. STRAVINSKAS

Turime keturis pagrindinius Lietuvos laisvinimo veiksmus, veikiančius vis skirtingais teisiniais pagrindais ir turinčius vis skirtingus savo užnugarius arba atstovaujamuosius.

A. Kokie gi mūsų pagrindiniai veiksniai yra ir ką jie kiekvienas atstovauja?

I. — Visų pirma, pagrindinis ir, pagal teisę bei savo įgaliojimus, pats svarbiausias Lietuvos laisvinimo veiksnys yra VLIKas. Jis yra sudarytas Lietuvos politinių grupių, kaip jos valstybinės tautos politinės minties arba valios reikėjų ir vykdytojų, dėl to laikomas ir vadinamas Lietuvos (valsty-

o) vėliau, kai ji jau buvo priimta, bandė neskelbti žinių apie ją.

Prezidentas Fordas, nekreipdamas jokio dėmesio į įvairių židelių norą, Dr. Bobelio vadovaujamą delegaciją vis dėl to priėmė, su delegacijos nariais apie pusvalandį kalbėjosi ir kartu su jais nusifotografavo. Vėliau jis dar skyriumi nusifotografavo su delegacijos nariais lietuviams. Kalbos ėjo apie bandymus neskelbti minėtų fotografijų, bet pats prezidentas pareiškė, kad jie gali laisvai skelbti fotografijas ir žinias apie prezidento pasikalbėjimą su atvykusia delegacija. Iš Dr. Bobelio padarytų pareiškimų žinome, kad prezidentas Fordas užtikrino atvykusius atstovus, kad jo administracija nepripažinsianti Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksijos prie Sovietų Sąjungos. Prezidentas prizadėjo daryti viską, kad pavergtos tautos galėtų atgauti savo laisvę ir pačios galėtų tvarkyti savo reikalus. Mums atrodo, kad kiekvienas Amerikos lietuvis turėtų parašyti JAV Prezidentui laišku, padėkdamas už jo ryžtą dabartiniu metu priimti pabaltiečių delegaciją ir prizadą nepripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos įjungimo į Sovietų Sąjungą.

Prezidentui laiška turėtų parašyti kiekviena lietuviška organizacija, veikianti bet kurioje JAV vietoje. Padėkos laiškus turėtų parašyti kiekvienas lietuvis, besirūpinąs ir besisielojąs Lietuvos laisvės ir lietuvių tautos gerbūvio reikalais. Prezidentui Fordui galima rašyti tokiu adresu:

The President of the United States of America
White House
Washington, D. C. 20025.

Būtų naudinga, kad lietuviai, parašę laiškus krašto prezidentui, neužmirštų ir savo valstybių senatorių bei kongreso atstovų. Laiškuose reikėtų nurodyti spaudoje pasirodžiusius straipsnius, kuriuose kalbama apie kai kurių JAV atsakingų pareigūnų norą daryti nuolaidą rusams ir pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimą prie Sovietų Sąjungos. Reikia prašyti kiekvienos valstybės kongreso atstovą, kad jie pasisakytų apie Pabaltijo kraštų likimą. Reikia reikalauti, kad Sovietų Sąjunga atšauktų savo karo jėgas, policiją ir kolonistus iš pavergtų Pabaltijo kraštų. Azijoje ir Afrikoje buvusios kolonijos atgavo nepriklausomybę ir laisvai tvarkosi, tuo tarpu Lietuva, Latvija ir Estija tapo naujai pavergtos. Kolonializmo laikotarpis jau praėjo, kiekviena tauta turi teisę pati savo reikalus tvarkyti. Prisidengę "komunistinės santvarkos" skraiste, sovietų valdžios atstovai išnaudoja pavergtas tautas daug žiauriau, negu patys pikčiausiai praeitame šimtmetyje buvę kolonistai.

Padėkokime Prezidentui už padarytą svarbų pareiškimą lietuviams ir prašykime kongreso atstovus, kad jie stovėtų Lietuvos laisvės reikalų sargyboje.

binės) tautos atstovybe. Jis, aiškiau sakant, atstovauja visus Lietuvos valstybės žmones, jos piliečius, tiek Lietuvoje gyvenančius, tiek ir užsienyje esančius, tiek savo pilietybės dokumentus beturinčius, tiek juos dėl ypatingų gyvenimo sąlygų, kurios kitos (svetimos) valstybės dokumentais pakeitusių, bet savo dvasia Lietuvos valstybinei bendruomenei (Staatsgemeinschaft) priklausančių ir save Lietuvos (valstybinės) tautos žmonėmis, Lietuvos piliečiais belaukančius, tiek lietuvius, tiek ir nelietuvius, kaip, pvz., Lietuvos žydus, vokiečius, lenkus ar kitų Lietuvos tautinių mažumų žmones. Iš užsienio lietuvių VLIKas neatstovauja, t. y., — nepretenduoja reikšti valią tik tai tu mūsų išeivių, kurie nėra Lietuvos piliečiai ir nepretenduoja jais būti, pvz., kurie užsienyje iš išeivių tėvų yra gimę, čia, užsieniuose, visuomet yra gyvenę, ir Lietuvos (valstybinę) tautą arba mūsų Lietuvos politinę bendruomenę arba "politinį kūną" (body politic) sava dvasia nėra įaugę, kurie, vadinas, priklauso tik tai lietuvių etninei arba nacionalinei tautai, tik tai mūsų nacionalinei bendruomenei (Nationalgemeinschaft), kokią turime pvz., Lietuvos vyčiuose, kurie myli savo tautą, net ir savo tėvų žemę Lietuvą, bet patys laiko save tik tai etninės (nacionalinės) tautos nariais, nepretenduodami būti Lietuvos (valstybinės) tautos nariais. Dabar gal jau bus aiški Lietuvos (valstybinės) tautos sąvoka, kurios dažnas mūsų anksčiau nesuprato. Gal gi dabar bus aiški ir tai, ką gi, pagal teisę, atstovauja VLIKas, vad. tautos atstovybe.

Šia proga noriu pastebėti, kad va, šitokia valstybinė tauta, kaip taisyklė, susidaro iš kultūrinės tautos (kulturvolk), iš lėto, palaipsniui, kada tos kultūrinės tautos žmonės, kaip valstybinės tautos branduolys, pakilę savo kultūra, pagaliau savos valstybės įsisteigimo idėja, kai jos žmonėse atsiranda šviesi valstybinės sąmonės (helles Staatsbewusstsein), o kartu ir jų noras, pasiryžimas turėti savo laisvą, nepriklausomą valstybę. Kas tuos žmones kaip tik ir riša į jų valstybinę tautą arba valstybinę bendruomenę (plačiau apie tai žiūr. 1975. III. 23 d. "Naujienose", teisininkų puslapyje "Teisė ir gyvenimas"). Tarptautinės teisės autoritetai, ypač gi Sovietų tarptautinės teisės specialistai, atstovauja palyginti naują pažiūrą į tokia valstybinę tautą (Staats-

MASKVA ŠNAIRUOJA Į BONNĄ

J. KAIRYS, Muenchen (V. Vokietija)

Rytų politikos reikaluose dabartinė koalicija pradėjo pokesnį į Maskvą, pastarąja, Maskva, šitą politiką ir atbaigė: pripažino pavergimus, padarytus pagal Hitlerio — Stalino sutartį, Ribentropo — Molotovo pakto vadinamą, pripažino Maskvos satelitinių valstybių po karo dirbtiną būdą bei Kremliaus jėga sudarytas sienas, savistovias valstybes (pripažino sovietinę zoną, kad ir netiesioginiai) pripažino V. Berlyną Vokietijos atatinamą vienietu bei trečia Vokietija ir bendrai įstūmė V. Vokietiją į Maskvos įtaką. Visa tai padarė per labai trumpą laiką.

Valdydamos V. Vokietiją krikščioniškos grupės galvoje ir kalbėjo apie bolševikinę Rusiją taip, kokia ji iš tikrųjų yra. Dabartinė koalicija buvo kitokios nuomonės. Nors, atrodė, dabar ir ji bene baigia įsitikinti, jog iš šitų šiaudų nėra ir negali grūdų būti.

Maskva žiūri kreivai ne vien į valdančiųjų pajudėjimus, ne-

volk), kaip į tarptautinės teisės subjektą, net tada, kai ta tauta dar neturi įsisteigusi savo valstybės, arba, kada ji savo valstybę turėjo, bet kita valstybė ją okupavo, kaip, va, atsitiko su mūsų Lietuva. Sovietai šitą pažiūrą atstovauja klastingai tikslais, būtent, siekdami ardyti iš vidaus dides ir jiems pavojingas valstybes, skatindami tokias susidariusias valstybines tautos reikalauti joms apsisprendimo teisės, turėti savo laisvą, nepriklausomą valstybę, išsiskiriant iš savo buvusios valstybės (ir tuo būdu tą didelę valstybę susilpninant, ko Sovietai labai nori). Pagal šią pažiūrą tokia susidariusi valstybinė tauta, būdama tarptautinės teisės subjektu, gali tarptautinę bendruomenę reikalauti jai padėti savo valstybę įsteigti, per savo atstovus, vad. nacionalinius komitetus (koks yra pvz., net dabar jau ir Jungtinių Tautų pripažintas Palestinos nacionalinis komitetas).

Tokiais nacionaliniais komitetais (tautos atstovybėmis) yra buvusi, Lietuvos Taryba (savo 1918. II. 16 d. nutarimu atstaučius Lietuvos valstybę) ir daug kitų tautų panašių politinių organų jų tarpe ir visiems gerai žinomas Prancūzijos nacionalinis komitetas, veikęs II-jo Pas. karo metu, vadovautas gen. De Gaulle.

(Bus daugiau)

sufinkant su jos galutinais siekliais, bet ir į opozicijos. Kas pasitaiko ne pagal jos norą, laiko priešingumais tarptamam atoslūgiui, geriems santykiams ir pan.

Šiuo metu Maskvos šnairavimui į V. Vokietiją pagrindą davė neva šios aplinkybės:

1) Bavarijoje veikiančios bei šį kraštą valdančios krikščionių socializmo sąjungos pirminko Strausso apsilankymas Pekine, kur jis buvo net paties Mao priimtas ir kas laikoma jau labai didele garbe priimtajam. Prieš jį, Straussą, iš vakariečių politikų toks tebuvo padarytas Heathui.

Atrodė, Kremliaus ponams labai nepatiko ne vien šis Strausso apsilankymas Pekine, bet ypač ta proga jo padaryti pareiškimai, būtent: jog V. Vokietijos rytų politika negali vien Maskvą prasidėti ir ja baigtis; prieš šios politikos priklausos ir tolimieji ryšiai, kaip vakarietų politika nesibaigia Paryžium, bet siekia ir Vašingtoną; antra, pagal jį, Straussą, prieš Maskvą neužtenka geros valios, bet reikalingas vakariečių susiorganizavimas, stiprus apsigynimas, nes po pastarosios, Maskvos, atoslūgio, taikos ir anasijų kalbų slepiasi ne atlaida įtempimo pasauliui, taika, tikra partnerystė, bet agresijos kėsiai bei siekliai.

Atrodė, nepatiko Maskvai ir jo pakartojimas kiniečių pareiškto fakto jam, jog prieš Europą Kremlius yra du trečdaliu savo visų karinių pajėgų sukoncestravęs, (nors šis faktas yra gerai žinomas ir Šiaurės Atlanto Organizacijai).

Taigi, Maskvai nepatiko Strausso šita kelionė į Pekiną, laiko ją antisovietine, gi pati Straussą laiko revanšistu ir pan., nors jis yra Pekine ir pareiškęs, kad V. Vokietija siekia ne sienų pakeitimo jėga, bet užmetimo kam nors jėgos, bet vien sustraukdyti, kad jai, V. Vokietijai, — ir kitiems nebūtų Maskvos užmesta jėga.

Bendrai, komunistų jis yra nuo seno visaiip dergiamas. Buvusios Buchenvaldo koncentracijos stovyklos muziejų, je jo paveikslas pakabintas net šalia didžiųjų nacių. Dergiamas jis yra pirmoje eilėje jau ir dėl to, kad jis, Strassas, vienintelis politikas V. Vokietijoje, kuris vertina savo krašto vėdaus ir pasaulinės politikos padėti visada ir visur blaičiai ir realiai.

(Nukelta į 5 psl.)

NEPRIKLAUSOMYBĖS

ARAS

Rašo MANTAS AUKŠTUOLIS

35

Drauge su Nemy vyko ir Tamara, kuri kaip buvo juodvieji sutarta, gavusi atviruką, atvyko į numatytą vietą. Nemy jai nieko nesakė, bet Tamara nujautė, kad ši graži panelė Ginto, jos gerojo inžinieriaus, reikalais vyko į tolimą šiaurę, todėl ir ji mielai kartu kelio.

Kelionė buvo ilga ir varginanti. Blogais, kartais sunkiai išvažiuojamais keliais mašina vis skubėjo pirmyn ir, stenedama bei kaukdama, kilometrų matavo šiaurės Rusijos plotus. Išsokusi ant kalnelio, lygesniu keliu ji šiek tiek linksmiau užė.

Nemy žvalgėsi į jau nusibodusias beribes Rusijos tuštumas.

— Visur tas pats ir tas pats, kaip juoda naktis — vienodas skurdas visur. Ir niekas negalėtų nei padėti, nei pakeisti, tarė pro langą žiūredama Nemy.

— Dideli tie Rusijos plotai, vargas klesti, ir visi prieina tos pačios išvados: vistiek nieko nepadarysi, — tarė susimąstęs sekretorius.

— Praamčiau, kaip čia ilgu ir sunku. Mane šios kelios kelionės dienos slėgia šimtmečių našta...

Sekretorius palingavo galvą.

— O tu, — Nemy kreipėsi mintimi į

Gintą, — juk daug dienų vargsti čia. Tau juk ne vis tiek. Ar jauti mane? Nukreipk savo mieląją mintį į mano išvargusią galvą ir pripildyk mano širdies tuštumą. Gintai, ar girdi mane? — Nemy ilgesio ašaros susiaurino Rusijos plotus ir uždarė juos mažame ašaros lašelyje.

— Kada Birutė bus Lietuvoje? — paklausė sekretorius.

— Ji jau ten, — dar pusiau svajodama, atsakė Nemy.

— Ar turi jos tikslų adresą? — rimtu balsu tesė sekretorius. Jo suamerikoninta pavardė yra Jirau, o lietuviška buvo — Zirutis.

— Aha, — jau smalsiu šypsniu reagavo Nemy. — Galui tiksliai pasakyti: vienas pasakiškai gražus Džukijos kaimas.

— O koks to kaimo vardas? — domėjosi šis toliau.

— Tai paslaptis. Patarčiau apie ją nesvajoti, nes ji nusistačius prieš svetimtą, — juokavo Nemy.

— A, ji tekės tik už lietuvių? Kaip įdomu. Aš irgi apie Lietuvą šiek tiek girdėjau. Jeigu taip, tai dar daugiau apie ją svajosiu.

Nemy jautė, kad jis kažką slepia. Bet jos kuklumas neleido klausinėti. Be to, ji nujautė, kad sekretorius pats grįš prie šio klausimo ir išsuduos. Jei jis ir vėl paklaus arba nuolatos klausins apie Birutę, bus aišku, kad mergaitė jam labai patiko. Ir kaip nepatiks ši lietuvių, tyra kaip saulės spindulys, nuosirdi kaip vaikas ir žavi,

kaip berželis girios pakraštyje. Jos šypsenoje tarsi bunda saulėtas pavasario rytas. Sunku tokį grožį užmiršti, o ypač mieste užaugusiam žmogui.

Pamatęs Birutę, sekretorius įžiūrėjo joje išsvajotą moterį ir buvo tiek sužavėtas, kad nebegali jos užmiršti. Gal čia turėjo reikšmės ir tai, kad ir jo gyslose teklejo lietuviškas kraujas. Ir jo paklydusi dvasia blaškėsi ir kentė, neturėdama ryšio su savo tauta, su savo kraujo žmonėmis. Birutė buvo dailusis jo ilgesio paveikslas. Jeigu reikėtų, jis slibinų daubomis pas ją nueitų.

Tačiau jis vyko ne ta kryptimi, kur gyvena Birutė. O jam rodė, kad jis prie jos artėja. Jausmo keliai turi savo kryptis.

Nemy buvo laidas ir likimo ryšys, kuris galėjo vesti jį prie lieknos dūkaitės. Nuosirdžiai rūpindamasis ir padėdamas Nemy, jis jautė kad tai daro drauge ir Birutė. Būdamas stiprus ir protingas painių tikslų siekiančiam Nemy jis teikė daug vilčių ir pagalbą.

Taip vienas kitu pasitikėdami jie kelio visą savaitę.

Kelionės metu kartais Tamara mokė Nemy rusiškai. Tamarai tai teikdavo daug pasitenkinimo, kad ir ji gali kam nors pagelbėti. Nemy tardavo rusišką žodžių keičiausiai iškraipydama. Tai sudarydavo Tamarai skanaus juoko. Šios pamokos pataisydavo slegiančią jų visų nuotaiką.

Aštuntą dieną jie artėjo jau į Pečioros

upės krantus. Čia kur nors turėjo būti Gintai.

Pečiora teka iš Uralo kalnų ir pakeliui sudaro daug tunelių. Ši upė buvo slavų veržimosi į Sibirą kelias. Jos sritis yra labai apleista šiaurinės Rusijos dalis. Senovėje čia buvo didelis prekybos centras.

Dabar visame Pečioros slėnyje dega vergijos vulkanas. Ten surasta klodai anglies, kurią kasa išžemtieji vergai. Be to, ten yra akmens skaldymo dirbtuvės bei skysto kuro valyklos.

Šios vergijos padugnių dar nėra mačiusi laisvojo pasaulio akis. Tame žiauriam krašte enkavedistai yra patys žiaurūs. Iš šalies žiūrint į šį mirties kinį, nieko negalima pastebėti, bet kasyklose ir už sienų, kur skaldomi akmenys...

Pasiekus Ust — Usšą, Tamara liko už miesto. Ji vėliau turėjo ateiti į miestą ko atsargiausiai, niekieno nepastebėta, apsimedama nepažįstanti Nemy ar sekretorių.

Tamara turėjo išsiaiškinti kuriame barake yra Gintai, ir paskui mėginti apsigyventi to barako užvaizdos šeimoje. Uždavins buvo sunkus, bet, turint gerų norų ir prisilaikant didelio atsargumo, galėjo būti įvykdytas.

Nemy su sekretorium vyko į miestą. Pakeliui pasirodė kažkokia pilka žmonių masė ar kažkas panašaus į nužmogintų būtybių siluetus.

— Dangau, kas čia? — suriko rodydama Nemy.

Būna gyvenime akimirka, kai žmogus

yra taip nustebintas, jog sustingsta vietoje. "Stovi kaip stabo ištiktas", sako priežodis. Tuo metu iš baimės ar nustebimo žmogaus nervai ir pojičiai susikaupia į vieną daiktą.

Tokia akimirka išliko Nemy ir sekretorių, kai jie pamatė kažkokias nežmoniškas, nuo galvos iki kojų apraišiotas pilkas būtybes, kurias keliu vedė iš visų pusių apsupę išdidūs, automatiniais šautuvais ginkluoti stalinistai.

Automobilis sustojo, nes vora ėjo visu kelio pločiu ir nebuvo galima pravažiuoti. Stalinistai, pribėgę prie automobilio, sustojo į eilę ir sudarė lyg ir sieną, atskirdami automobilį nuo vedamųjų.

— Nerasgliadyvat! — Nesizvalgyti! — žiauriu balsu įsakė politijos vyresnysis. Ir šiuo atveju stalinistai sudarė geležinę uždangą tarp vergijos ir laisvojo pasaulio...

Bet veltai.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
NAUJIENAS
Jos visad rašo
TEISYBĖ

TELEF. FR 3-3229

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS

2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Pirmą ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-9012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA

Tel. 695-0533

Fox Valley Medical Center
160 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233

OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradi. penktadienį nuo 1-5. treči.
ir šeštadi. tikrai susitarus.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius.

1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0878

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
silepia, skambinti MI 3-0001.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 763-3310 ir 489-4441

ODOS LIGOS - CHIRURGIJA
OFISAS
2403 W. NORTH AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
Valandos pagal susitarimą.

Ofisai: HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais
nuo 3 iki 7 val. popiet.
Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS

KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treči.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 WEST 63rd STREET
Val. antradi. nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendrą praktiką, spec. MOTERŲ ligos
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi.
ir penkt. 2-4 ir 8-8 val. vak. Seštadienį
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS

2434 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

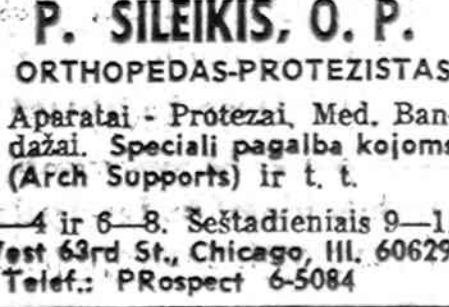
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatliepia, tai telefon. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS

Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.

Val.: 8-4 ir 8-8. Seštadieniais 9-11.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: Prospect 6-5084

PLEASE!
DON'T PLAY WITH MATCHES

J. KLAUSEIKIS

\$6.00 UŽ ŽURNALISTIKOS PAMOKAS

Šių metų vasario mėnesį ant
spaudos pardavėjo stalo vėl nau-
ja knyga padėta, turinti 1974
metų išleidimo datą. Tai "Žur-
nalistika", Lietuvos žurnalistų
Sąjungos leidinys. Išspausdinti
trisdešimties autorių straipsniai.
Redagavo Juozas Prunskis.
Kalbą lygino Stasys Barzdukas.
Viršelių piešė dailininkas Vy-
tautas Virkau. Spaudė "Drau-
go" spaustuve, tiražas 1,000 egz.
Parduodama po 6 dolerius.

Knygai išspausdinti 1,000
dolerių davęs prel. Juozas Kara-
lius. Jo fotografija, kaip pagrindi-
nio rėmėjo, įdėta knygos prad-
žioje. Likusios leidimo išlaidos
padengtos, kaip LŽS Centro
valdyba aiškina, iš Daužvardžio
Fondo (289 psl. Daužvardžio
Fondas pristatomas ne knyglei-
dybinio, bet fondu iš kurio mo-
gamos premijos ir stipendijos
jauniems žurnalistams). Kny-
gos paskirtis — būti vadovu ar-

Apie "mažesnio masto pobūvį"

Nušviesdamas organizuotų žur-
nalistų veiklą Vytautas Alantas
iškelia ypatingą nuopelną šitaip
rašydamas:

"1972 m. Centro Valdyga su-
ruošė akademiją Vyt. Alantui
pagerbti jo 70 m. amžiaus su-
kakties proga ir 1973 m. mažes-
nio masto pobūvį suruošė rašy-
tojui ir žurnalistui Juozui Pron-
kui - Aklasmatei pagerbti jo 80
m. amžiaus sukakties proga".

Keturis eilučių posmelyje du
kartu pavartota "proga" ir du
kartu žodis "pagerbti". Ar tai
pavyzdinė stilistika? Tą "pro-
ga" gerbiant kyla klausimas, ko-
dėl ta proga Vytautas Alantas
nepaaiškina, kodėl Prunskui pa-
gerbti rengtas "mažesnio mas-
to pobūvis"? Gal taikyta ūgio
mastas, Vytautas Alantas stam-
besnės konstrukcijos vyras, tad
ir jo pagerbimas buvo akademi-
jos masto. O pagaliau, kur bu-
vo "žurnalistikos" redaktoriaus
brauktukas, kuriuo reikėjo tą
Alanto pasididžiavimo porą žo-
džių išbraukti. Rodos, to rei-
kalauti reklamuojamos "solida-
raus lietuvių laikraštinkų
tradicijos".

J. Pronskaus jubiliejniais,
metais, kai jam suėjo 80 metų,
netikėtai jį susitikau Los An-
geles mieste. Floridoje paviešė-
jė Pronskaus atkeliovių ir Kalifor-
nijos. Balandžio 2 dienos vakare,
vos iš darbo grįžus, telefonu pra-
šekino mane tas keliauninkas.
Esgs autobusu stotyje. Pasitė-
kau ir kito autobuso laukiant
valandėlę kavinėje pasisėkėjo-
va. Sakėsi, jog gerų naujienie-
čių grupė buvo pasisūlusi su-
rengti jam sukaktuvinį pobūvį,
bet atsisakęs, nes, kaip supra-
tau, nenorįs reklamos. Sakėsi,
turįs ir kitą rūpestį — žurnalis-
tų valdyba taip pat projektuojan-
ti atžymėti jo 80 metų sukak-
tįs ir nebeįmanas, ar pavyks
šį kartą nuo pobūvio atsisakyti.

GRADINSKAS
PASIZIŪREKIT
AUTOMATINIŲ
SPALVOTŲ TV

2512 W. 47 ST. • FR 6-1998
sekm. ir treči. uždaryta.

GELES VIŠOMS PROGOMS
Beverly Hills
GELINYCIA

2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS
(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandom
grausiosios geles ir vaikai antka-
piu papuosiūmū ir sezonines
kapams geles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PERKRAUSTYMAI
MOVING

Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. S E R E N A S
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstūmų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIOJŲ SEIMOS VALANDOS

Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirm-
adienio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Seštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.

Telefonai: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

Per savo lauką kaimyno
nepajėgė pamatyti

Istorinėje apžvalgoje Vyt.
Alantas paličia ir žurnalistų
s-gos skyrių veiklą, prasižarda-
mas, jog "nebūtų kas daug pa-
sakytina apie skyrių veiklą".
Pagal jį, kurį laiką gyvėliau rei-
škė Chicago skyrius, o pasku-
tiniuoju laiku savo veikla itin
pasizymįs Detroito skyrius.

Vyt. Alantas yra detroitieško
skyriaus narys, tad per savąjį
daržą ne nepastebėjo, ne nepa-
minėjo, kad ir Los Angeles mie-
ste yra susiorganizavę žurnalis-
tai. Ir ne menkų čia esama. Du
iš jų (J. Kojelis ir Br. Raila)
net pakviesti "žurnalistikos"
autorais. O ir losangelieškų žur-
nalistų veikla itin žymi ir paki-

limais, ir smulkiais, ir tarp-
savio barniais, ir garbės teismo
bylomis, na, o paskutiniaisiais me-
tais skaitlingomis žurnalistinė-
mis vakaronėmis.

Patarimus duoda, bet
patys elgiasi priešingai

Leidėjams nusistatius išleis-
ti žurnalistikos vadovą, be abe-
jų, jų manymu, buvo pakviestos
bendradarbiauti pačios žymiau-
sios žurnalistinės jėgos — galin-
tieji kiti žurnalistinio darbo
mokyti specialistai. Tad, specia-
listų darbą ir patarimus reikėtų
su padėka priimti. Tačiau "žur-
nalistikos" knygoje yra nema-
žai pamokymų ir patarimų, ku-
rie pačių autorių raštais niekais
paverčiami.

Pvz., ne vieno autoriaus pata-
riama rašyti trumpai, kaip sako-
ma, suglausti, bet tų pačių pa-
tarėjų rašiniuose mirga tokios
laikraštijoje nuvalgiotos stiliškos
puošmenos: "šiu eilučių auto-
rius"... "tenka pastebėti", "grįž-
tant prie rašinio temos", "ne pa-
slaptis", "kaip minėjom", "kaip
jau buvo minėta" ir kt.

Kalba lyginta, bet palikta ne-
išlyginta. Vienur rašoma pagal
gramatiką, o kitur naujoviškai,
pvz., "tremty", "priemonėm",
"padėty". Bendraties žodžiai,
net kartais tame pat sakinyje,
vienai vienaip, kiti kitaip rašomi.
Mėgstama paskutinę raidę nu-
mesti: "būt", "atlikt", "kelt" ir
kt. Gal kalbą lyginusis specia-
listas tai palaikė stiliaus puo-
mena ir kalbos pajaurinimu, bet
nevisur tuos puošmenos dailiai
atrodė.

Yra net prieštaravimų

1950 metais išleistoje "Kaip
ir ką rašyti į laikraštį" knyge-
lėje dr. J. Prunskis rekomendu-
oja, kad laikraštinkai redakci-
jai žinias perduotų telefonu ar
telegrama. "žurnalistikoje" Jur-
gis Janušaitis irgi pripažįsta rei-
kalą naudotis greita žinių per-
davimo priemone — telefonu,
bet Aušrelė Liulevičienė (118
psl.) telefoninius pranešimus
nuvertina ir štai kaip: "Reikė-
ty stengtis, kad pranešimai bū-
tų pateikiami raštu, o ne telefo-
niniu pokalbiu su redaktorium.
Tada būtų išvengta nesupratimų".

Vieno "žurnalistikos" auto-
riaus rašoma: "Iš tikrųjų tarp
kritikos ir recenzijos definicije
prasmės esminio skirtumo kaip
ir nėra", o kai kurių tos pat kny-
gos bendradarbių žiūrimas sti-
prus kritikos ir recenzijos skir-
tumas.

Apie iliustracijas rašydamas
Paulius Jurkus moko: "Svar-
biausia, nuotrauka turi būti ryš-
ki, visi žmonės žiūrimi, visų pa-
vardės tiksliai parašytos ir pri-
dėtos prie nuotraukos". Deja,
knygos redaktorius, lyg pasi-
juokdamas iš to patarimo, leido
išspausdinti "žurnalistikos" 285
psl. grupinę fotografiją, po ku-
ria nėra nė vieno tén nufotogra-
fuoto asmens pavardės.

Perskaičius "žurnalistiką",
kyla klausimai: ar pajėgta su-
kurti žurnalistikos vadovėlį, ar
tyje straipsnių autoriai subjek-
tyviai papylė minčių bei impres-
ionistiškai pasibastė po savas
lankas,

"žurnalistikoje" yra išspaus-
dinti straipsniai: J. Vaišnio, S. J.,
J. Prunskio, St. Barzduko, J. Ma-
silionio, V. Būteno, A. Pužaus-
ko, J. Janušaitio, A. Nako, K.
Čerkelūno, A. Liulevičienės, S.
Semėnienės, V. Jakubėno, A. T.
Antanaičio, M. Šileikio, J. Ble-
kaičio, A. Barono, L. Andriekaus,
A. Gostaičio, D. Brazytės-Bin-
dokiėnės, Br. Railos, P. Jurkaus,
J. Dovydeno, Pr. Gaidos, J. Ko-
jelio, V. Kasniūno, K. Pugevi-
čiaus, V. Rastenio, A. Ostraus-
ko-Ostis, St. Piešos, V. Alanto.
Pačioje knygos pradžioje yra
"LŽS Centro Valdybos žodis".
Jo autorius — valdyba (kollek-
tyvas).

• Kompiuteriai atstoja žmo-
nių burtininkų darbą. Jie daug
ką pasako, ko patį negalėtum
sūžinti...

John Ehrlichman, buvęs Baltųjų Rū-
mų patarėjas, pasiūlė atlikti savo
bausmę indėnų drausinyje, tačiau in-
dėnų organizacijos atstovas pareiškė,
kad indėnams juo patarnavimų ne-
reikia.

**MASKVA ŠNAIRUOJA
BONNA**

(Atkelta iš 4 psl.)

2) Dabartinei Bonnai pri-
pažinus rytų zoną Vokietijoje
atskira valstybe, Vokietijos
Demokratine Respublika vadi-
nama, pastaroji ėmėsi dar dau-
giau reikštis tarptautiniame
gyvenime, nei seniau, ir daug
didesniu pasisekimu. Be V.
Vokietijos, ir ji yra priimta ir
Jungtinių Tautų Organizacija,
mezgė ir tebebezga diploma-
tinius ryšius su kitomis valsty-
bėmis, steigia savo konsulatų
jose ir pan....

Kas liečia R. Vokietijos kon-
sulatų steigimą, Bonna pasi-
šovė ir rytų zonos vokiečiams
atstovauti užsienyje, nes ji
tebelaiko save kompetinga
atstovavimui visų vokiečių.
Dėl jos tokių pretenzijų pasi-
šaušė R. Berlynas, neįgiamą
atkiurti ji sulaukė net ir iš Jung-
tinių Tautų Organizacijos ge-
neralinio sekretoriaus. Ypač
prieš Bonnos tokias pretenzi-
jas griežtai pasisakė Maskva.

Pagal visų prieštarautojų
tvirtinimus, šiuo metu, kai rytų
zona yra jau net Jungtinių
Tautų Organizacijos pilnateis
narys, negi galima šią valsty-
bę laikyti be savo piliečių ir at-
imti jai teisę atstovauti juos
konsulariniais?

3) Maskva yra ne vien prieš
įsteigimą V. Vokietijos centri-
nių įstaigų V. Berlyne, bet ir
prieš Europos Ūkinės Bendruo-
menės. Visą laiką ji buvo ir
tebėra už izoliavimą šios miest-
o dalies ne vien nuo V. Vokie-
tijos, bet ir nuo vakarų bend-
rai. Bet Bonna elgiasi priešin-
gai. Atrodo, pastaroji, nega-
lėdama teisiniai užlopyti dėl
jos naujos rytų politikos susi-
darisias spragas, siekia pa-
daryti tai praktiškais ėjimais.
Bet, žinoma, visa tai yra jau
ne kas kita, kaip skėstencio
griebimasis už šiaudo. Iki
Kremliaus yra raudonas, tai
tegal jau kalba būti ne apie visos
Vokietijos išgelbėjimą, bet ir
apie V. Vokietijos praradimą
komunizmo bei, geriau pasak-
čius, bolševikinės Rusijos la-
bui.

Turint tokias sutartis su
Maskva ir su jos satelitais, ko-
kias sudarė dabartinė Bonna,
didesnis ar mažesnis šokimas
pagal savo partnerių muziką,
atrodo, jai, Bonnai, nėra jau
išvengiamas.

**SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYKII DEMOKRATINĖ
DIENKASTI "NAUJIENAS"**

Susirinkimai
PRANESIMAI

— Marquette Parko Lietuvių Na-
mų Savininkų organizacijos narių su-
sirinkimas įvyks kovo mėn. 21 d. 7:30
val. vak. parapijos salėje, 6820 So.
Washtenaw Ave. Bus rodomas fil-
mas "Apylinkės stabilizavimas". Pa-
aiškintinai paskolo gavimo, mokesčių
sumažinimo ir nekilnojamo turto rei-
kalu. Prašoma visus gausiai dalyvau-
ti ir registruoti joms, haudinge žinių.
Stasys Patlaša, sek.

— Lietuvių Žagarės Klubo elitis
narių susirinkimas įvyks sekmadienį,
kovo 23 d. 1:00 val. popiet. 4350 So.
California Ave. Nariai kviečiami at-
silankyti, nes yra daug svarbių rei-
kalu aptarti. Po susirinkimo bus vai-
šės.
Rože Didžgalviene, rašt.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Mūsų Dievas yra per amžių amžius. Jis mums vadovauja net iki
mirties". — Psalmė 48:14.

Kasdieną mes turime prašyti Viešpaties vadovystės visuose mūsų gy-
venimo reikaluose. Jis yra žadėjęs vesti ir sargyti mus nuo persunkčių per-
sektinųjų ir vargų, bei linksmini ir drašinti, nes mes esame tikrais Dievo
Israelitais. Jis veda mus per Jordaną į dangiškąjį Kanaaną. Laimingi ku-
rie turi tvirtą tikėjimą, yra budrūs ir pažįsta Viešpaties dovanas, kurių pa-
saulis nepažįsta, nes jas gali įvertinti tik tikrai pasivertusieji, kurie myli
Dievą ir laiko jį įsakymus. Viešpats neatsako gera tiems, kurie elgiasi
nekalta. Laimingas žmogus, kuris juo pasitiki.

Mažą knygutę, pavadintą JEZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite
nemokamai, jei parasyšite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.. GRovehill 6-2345-6

1416 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINŲ VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCI
PATARNAVI
MAS LIENA
IR NAKTI.

*
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)
2424 WEST 65th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

Phone: YArds 7-1911

REpublic 7-1213
Virginia 7-6672

SINGERIS ATSIILYGINA RESPUBLIKONAMS

Čikagiečiai labai gerai atsitema, kad William Singeris, kandidatodamas prieš merą Richard J. Daley, gavo respublikoniškų dienraščių paramą. Jie atsiskak patarti balsuoti už Daley, bet jie pasiskak už Singerį. Singeris, aiškur, pralaimėjo.

Dabar atėjo laikas padėti respublikonams. Hoellen, praradęs aldermono vietą, tikisi artėjančių rinkimų metu gauti Singerio paramą, bet jis klysta. Singeris vakar pareiškė, kad jis nerems nei vieno kandidato į merus. Tegu balsuotojai pasirenką tą, kuris jiems labiausiai patinka.

Prezidentas Fordas neturėjo laiko priimti Washingtono nuvažiuosiuo Hoellen, o pirminius rinkimus pralaimėjęs Singeris taip pat atsiskak padėti Hoellenui.

SENOJI LIETUVA

Visi lietuvių gėrimai dėl skanumo būdavo užtaisomi kvapnio-

mis tolimis. Lietuviai ir lietuvės gerdavo labai daug: riteriai kalavijuočiai negalėjo atsistebėti, kai viena Sūduvos moteriškė jiems matant išgėrė visą statinę alaus.

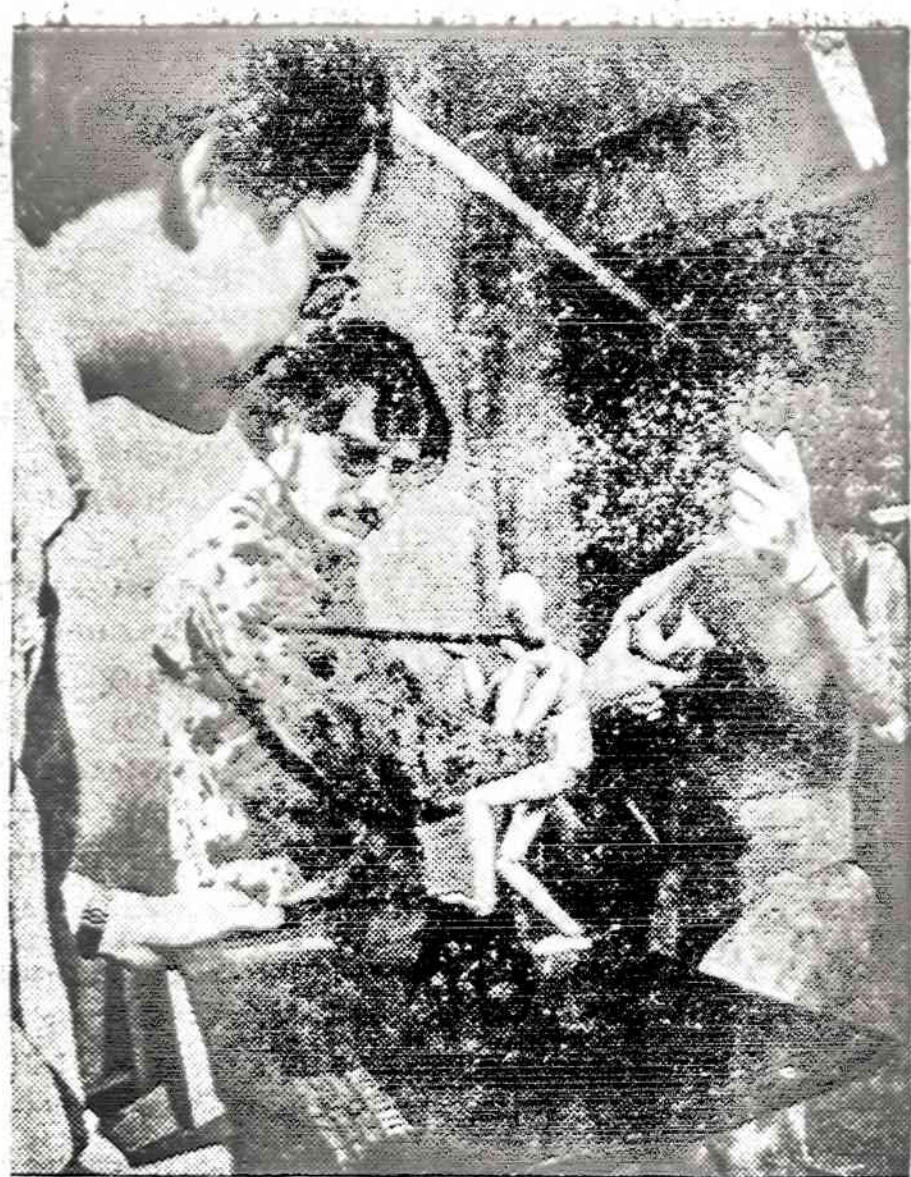
Kryžiuočiai, įsikūrę Prūsijoje, rado tenai duoną, kepamą kuo skaniausiai. Lietuviai paprastai gerdavo iš taurių ir buivolų ragų, manydami, kad jokia piktą galybę neįstengs jų savo burtais paveikti. Tie ragai vėseniais laikais būdavo aptaisomi auksu ar sidabru ir papuošiami brangiais akmenimis, jie eidavo paveldėjimu iš kartos į kartą.

(iš L. A. Jucevičiaus raštų)

SKELBIMAS ATIDARĖ AKIS

Zmogui nusibodo jo turimasis namas, ir jis nutarė parduoti. Jis pavedė tą pardavimo būtiną sutvarkyti agentui. Netrukus, gavęs laikraštį, jis užtikio įstajų skelbimą, kuriame iškeliamos visos gerosios jo namo ypatybės, o be to, buvo pridėta ir namo fotografija. Tada jis pažiūrėjęs į tą skelbimą ir fotografiją, nusukubėjo pas agentą.

— Žinai, — sako, — nebepar-

Skulptorius Jon Trzaska gamina manekėną, pasiūlydamas j mažesni, statinį modelį. Bunker Hill paviljonas užsakė 22 tokius figūras, kurios bus naudojamos Amerikai švenčiant 200 metų sukaktį.

duok mano to namo. Skelbimas įtikino mane, kad tai yra namas, kokio aš visą gyvenimą norėjau.

PSICHIATRJA

— Nesuprantu, kam mano šeima būtina atvarė mane pas tamsą, — skundžiasi suirzusi ponja psichiatru. — Kas gi čia bloga, jei aš mėgstu blynus? — Nieko bloga, — kiek nustebęs sutiko su ja psichiatras. — Aš pats mėgstu blynus. — Vaje, vaje! — šuktelėjo ponja. — Jei taip, tai atleikite j mano namus, aš parodysiu tamsai savo blynų kolekciją. Turiu prisikrovusį lagaminų lagaminus blynų.

Pardavėjo iškalbingumas

— Tai spekuliacinė kaina, — tarė pirkėjas, apžiūrėjęs naują automobilį ir jo kainą. — Jei jūs norite ekonomiškai gyventi, jūs turitė už tai sumokėti, — šaltai atsakė pardavėjas.

TRUMPAI

— Panelė Berta - Birutė Želvis, viena iš naujųjų mūsų skaitytojų Berwyno apylinkėje, tarp kita ko taip rašo: „Šiomis gal būt Lietuvai svarbiomis dienomis aš pajutau, kaip yra labai svarbu visiems lietuviams skaityti savo spaudą ir klausyti lietuvių radijo programas, kurios gali greičiau išvystyti akciją ir pritraukti prie svarbaus darbo nemokančius lietuviškai skaityti. Svarbu dabar imtis akcijos visiem lietuviams, nežūrint jų religijos ar gimimo vietos. Atminkime, kad jei rūsams planai pavyktų, tai Lietuva pražūtų, todėl visi turime imtis akcijos“.

— Kazys Zolpys, Sioux City, Iowa, pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė Naujienų labai 4 dol. Malonu gauti gerus linkėjimus iš tolimos vietovės, kurioje Lietuvos laisvinimo idėja yra gyva ne tik tarp lietuvių, bet ir tarp visų gyventojų, didžiajam lietuviybės ir lietuviškumui ambasadoriui kun. Simoniui Morkūniui atstovaujant lietuvių reikalus, ypatingai spaudoje ir kitose komunikacijos institucijose.

— Edmundas Jasiūnas sugeba nepastebimai atlikti svarbius lietuvių bei lietuviškumui ir Lietuvai darbus. Jis yra vienas iš lietuvių Aero klubo pirmūnų, dalyvauja Pleno Sparnų metraščio redagavimo bei leidimo darbuose, yra eilės studijų bei straipsnių autorius aviacijos temomis. Jis kadaise nuvyko rinkti medžiagą knygai apie Darrių ir Girėną į Wyoming klajrį ir kartu su red. J. Pronskum iškėlė senųjų Pensilvanijos lietuvių bei jų ainių reikalus. Naujienų vadovybė yra jam dėkinga už nuolatinį bendradarbiavimą ir atsiųstus 20 dol. Naujienų paramai.

— A. Kontautas iš Marquette Parko apylinkės, pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė Naujienų labai penkinę. Vienas tos apylinkės tautietis vajuos proga užsisakė Naujienas 6 mėn. Naujienų vadovybė nuosirdžiai dėkoja rėmėjams už dovanas, platintojams už pastangas, o naujienos skaitytojams už dėmesį. Naujienos yra siunčiamos susipažinimui 2 savaites nemokamai sulig gautais pageidavimais arba sulig prisijūstais galimū skaitytojų adresais.

— Don Adams, III. Respublikonų Centrinio komiteto pirminkas, ruošiasi atvykti iš Springfieldo, Ill., su savo šeima į Ill. Lietuvių respublikonų metinį banketą balandžio 5 d. Jaimino Centre. Savo laiške jis taip rašo: „Aš didžiuojuosi savo lietuviška kilme, ir visuomet stengiuos elgtis taip, kad jūs manimi neapsiviltumėt“. Don Adams žada atsivežti ir savo motiną, kuri, buvo aktyvi Lietuvos Vyčių narė ir, gyvenama toliau nuo lietuvių, vis pasigenda geros lietuviškos polkos.

— Tomas Sereika išrinktas LKVS Ramovė Los Angeles sk. pirminku, Kazys Pažemėnas — sek., Jonas Venckus — ižd. Prižiūros komisijon išrinkti: Mykolas Barauskas, Juozas Spirauskas ir Jonas Steikūnas. Išreikšta padėka Andriui Mironiui, buvusiam pirminku tris kadencijas.

— Stasys Paltus iš Los Angeles išrinktas Kalifornijos Lietuvių Radijo klubo pirminku ir programų koordinatorium, Juozas Gedmintas ir Vladas Gilyš — vicepirm., Danutė Kaškelienė — sek., Juozas Mitkus — ižd. Prižiūros komisija liko buvusioji: Bronius Morkis, Kazys Prišmantas ir Aleksas Šimkus.

— Sol. Arnoldas Voketaitis, plačiai žinomas menininkas šio krašto muzikos veikloje, nuolat dainuoja įvairias operų partijas JAV operų teatruose. Be to, jis dar dažnai koncertuoja su didžiaisiais orkestrais, diriguoja-

— Toronto Gintaro ansamblis šoks ir dainuos, palydint orkestrui. Koncertas rengiamas kovo 22 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centre. Bilietai Marginiuose ir Margutyje. (Pr).

— Naujienų metinis Banketas įvyks balandžio 6 d., sekmadienį, Beverly Country klube, prie 87-tos ir Western Ave. Kokteiliniai, vakarėnis, programa ir šokiai. Kaina 20 dol. asmeniui. Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir vietas grupėms arba pavieniai prašoma rezervuoti iš anksto, skambinant Kristinai Austin, tel. 421-6100, arba banketo rengėjų komisijos pirm. Jonni G. Evans, tel. RE 7-8600. (Pr).

— Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabukas „Ramušė“ delikatesų krautuvės savininkai, 2547 W. 69 St., tel. 925-4254, jau yra pasirošę Sv. Velykų stalui aprūpinti gerb. klientus visais jų pageidaujama valgiais, kaip tai, įvairūs tortai, beržo šakos, ežiukai, babbos, pyragaičiai, roliadai ir kiti skanumynai. Su užsakymais prašome nesivėluoti. Čia veikia gausus valgių restoranas, atdaras kasdien nuo 8 val. ryto iki 8 v. vak. Pirmadieniais uždarytas. (Pr).

Sen. Lloyd Bentsen, dem. iš Texaso, kad šiais metais kongrese nepavyks praversti laispos įstatymų reformos ar valstybinio sveikatos drau-

HELP WANTED — FEMALE

Waitresses

Excellent base salary plus fast customer turnover for tips. Most shifts available.

Experience preferred. Apply in person only from 9 A. M. — 11 A. M. and 2 P. M. — 4 P. M.

WIMPY GRILLS, INC.
22 W. MONROE ST.
Room 1200

HELP WANTED — MALE-FEMALE

Generalinis Superintendentas

Chicago Svietimo Taryba praneša, kad jau priimamos nominacijos Chicago Svietimo Tarybai priklausiančių mokyklų Generalinio Superintendento pozicijai. Visi pareiškimai turi būti atiduoti prieš arba 1975 m. balandžio 18 d. Generalinio Superintendento Atrankos Komisijai —

SCREENING COMMITTEE RE GENERAL SUPERINTENDENT, POST OFFICE BOX A-3932, CHICAGO, ILLINOIS 60690. Visiems lygių galimybių darbdavys

EXPERIENCED JANITORIAL PERSONNEL

familiar with Clark Equipment, clean vinyl floors, carpets, waxing, etc. Must pass polygraph test. No illegal drug use, drink or theft records. Call 427-5115

RENTING IN GENERAL Nuomos

ISNUOMOJAMAS 3 KAMBARIŲ BUTAS rmtomis asmenims. Teirautis tel. 225-4995 darbo metu arba 776-3727 vakarais nuo 7 iki 9.

maiš žyminių pasaulio dirigentų. Solistas labai retai pasirodo lietuvių publikai. Mūsų Operoje jis pirmą kartą dainavo „Gražinos“ operoje. Dabar, jau praėjus net 9 metams, sol. A. Voketaitis „Meilės Elikysre“ operoje atliks pagrindinę dr. Dulcamaros partiją.

— Sen: Frank D. Savickas rezervavo 10 asmenų stalą Naujienų bankete 15-to Wardo demokratų organizacijos komitetui, kurio jis yra pirminku. Rengėjų komisija dėkoja už dėmesį ir už ankstyvą rezervaciją, tuo mažinant rengėjų rūpesčius ir planuojant tinkamai priimti bei aptarnauti svečius. Dėl rezervacijų kreiptis į Naujienų administraciją arba į Rengėjų komiteto pirm. Joną G. Evans telef. RE 7-8600.

— Toronto Gintaro ansamblis šoks ir dainuos, palydint orkestrui. Koncertas rengiamas kovo 22 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centre. Bilietai Marginiuose ir Margutyje. (Pr).

— Naujienų metinis Banketas įvyks balandžio 6 d., sekmadienį, Beverly Country klube, prie 87-tos ir Western Ave. Kokteiliniai, vakarėnis, programa ir šokiai. Kaina 20 dol. asmeniui. Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir vietas grupėms arba pavieniai prašoma rezervuoti iš anksto, skambinant Kristinai Austin, tel. 421-6100, arba banketo rengėjų komisijos pirm. Jonni G. Evans, tel. RE 7-8600. (Pr).

— Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabukas „Ramušė“ delikatesų krautuvės savininkai, 2547 W. 69 St., tel. 925-4254, jau yra pasirošę Sv. Velykų stalui aprūpinti gerb. klientus visais jų pageidaujama valgiais, kaip tai, įvairūs tortai, beržo šakos, ežiukai, babbos, pyragaičiai, roliadai ir kiti skanumynai. Su užsakymais prašome nesivėluoti. Čia veikia gausus valgių restoranas, atdaras kasdien nuo 8 val. ryto iki 8 v. vak. Pirmadieniais uždarytas. (Pr).

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Telef.: REpublic 7-1941

„NAUJENOS“ BOLŠEVIKAMS YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Zėmė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAIS IR ŽEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS DEL VISU INFORMACIJŲ, KREPKITES I MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI.
VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTORA
J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

INCOME PROPERTY — CICERO
6 flat apartment frame
1439 So. 50th Ave.
Near Lithuanian Church and public school.
Good transportation.
\$39,000.
Tel. 652-6803

— Laima Aleksienė pakviesta centrines Balfo įstaigos vedėjos pareigoms. Balfo ir Amerikos Lietuvių Tarybos raštinės yra tose pat patalpose, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629.

♦ Kas žlugdė ir žlugdo lietuvių tautą. Tai naujai išėjusios A. D. Kizilo Kizilačio 127 puslapių knygos pavadinimas. Jos kaina \$2.25. Autorius, recenzuodamas V. Žemaičio vandensvardžius ir piliakalnius, gvildena istorinius ir šių dienų lietuvių tautinės sąvilydybės aspektus. Nurodo būdus, kaip išsilaisvinti iš užgožusios svetimųjų dvasinės vergijos ir medžiaginio išnaudojimo.

NAUJENOSE galima gauti tik po vieną knygos egzempliorių, atsiuntus nurodytą sumai čekį tokiu adresu: NAUJENOS, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

Didžiausias kailių pasirinkimas
pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje
NORMANA BURŠTEINA
Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)
185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas
HEATING CONTRACTOR
Irengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ZUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel VI 7-3447

D E M E S I O
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$60 pusvečiui automobilio Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. SIMKUS
Real Estate, Notary Public, INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių iškvietimai, pildomi piliečių prašymai ir kitoki blankai.

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654
Solely Farm Fire and Casualty Company.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5990

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

JEI „NAUJENAS“ TU SKAITYSI, TAI IR KITAM PASAKYSI, KAD JOS RAŠO TIKRĄ TIESĄ — SKLEIDŽIA SVIESĄ.

Ilgametis BALFO pirminko, prelato J. B. KONCIAUS knyga
ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.
Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiūsiame adresatui, jei prisijūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:
NAUJENOS
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
MARIA NOREIKIENĖ — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių, AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJENOMS šiemet suėto 60 metų. Minint tą sukaktį, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviybės išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJENOS tvirtai stovi ir kovoją už Lietuvos ir pavergtu lietuvių laisvę, neldamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliotiniams.

NAUJENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJENOS atstovaują tyliąją lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, geros draugijos girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasakoti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos šeimijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotinio lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — \$30.00, pusel metų — \$16.00, trims mėn. — \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$26.00, pusel metų — \$14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJENOS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratą, Jubiliejinio vajuos proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajuos proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS _____
ADRESAS _____